

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

ČESKÝ BRATR

TÉMA

TĚLO A KRÁSA

- 8 Rozhovor s plastickou chirurgkou Bibianou Hroboňovou – M. Sabo
- 13 Tělo jako obraz – I. Foletti
- 25 Sjezd mládeže stavěl mosty – A. Rozbořilová
- 41 Rozhovor s romským kazatelem Pavlem Sivákem – M. Vymětal

Darujte radost po celý rok

Dárkové roční předplatné
časopisu Český bratr

450 Kč

včetně dárkového certifikátu
pro obdarovaného

objednávejte do 15. 12. 2025
na eshop.e-cirkev.cz nebo
na ceskybratr@e-cirkev.cz

TÉMA

- 7** Biblická úvaha – *R. Čunderlíková*
- 8** Rozhovor s plastickou chirurgkou Bibianou Hroboňovou – *M. Sabo*
- 11** Nesamozřejmost pojmu krása – *P. Turecký*
- 14** Tělo jako obraz – *I. Foletti*
- 17** Otázka na tělo – *E. Karásková*

MOJE CÍRKEV

- 24** Letos v Chotěboři – *H. Capoušková*
- 25** Sjezd mládeže stavěl mosty – *A. Rozbořilová*
- 28** V roce 2024 zhodnotila církev prostředky z restitucí o více než 11 % – *M. Balcar*
- 29** Mé léto v USA – *B. Podroužková*
- 31** Knihkupectví v pražské Jungmannově ulici bude nově provozovat Biblion – *A. Rozbořilová*
- 33** Společně na hlubinu – *J. M. Vorlová*

DIAKONIE

- 35** Sbírka dárků pro děti v nouzi i letos hledá dárce pro desetitisíce dětí – *D. Hála*
- 37** Rozhovor s terapeutem Vojtěchem Betkou – *A. Šůra*

SLOVO

- 41** Rozhovor s romským výpomocným kazatelem Pavlem Sivákem – *M. Vymětal*
- 43** Církev jako louka, park i zahrada – *A. Csukás*
- 44** Rozhovor s právníčkou Šárkou Homfray – *A. Rozbořilová*
- 47** Evangelium (ne)všednosti – *A. Rozbořilová*
- 49** Poslední slovo – *P. Hošek*

ÚVODNÍK

Skutečná krása

Nikdy jsem nepatřila mezi nejhezčí holky. Moje výška se zastavila kousek nad 160 centimetry, takže dlouhýma nohama opravdu oslňovat nemůžu – naopak přebytné centimetry jsem vždycky měla v pase a sedavé zaměstnání je v posledních letech ještě rozmnožilo.

Mezi mé nejméně oblíbené partie vždycky patřily boky, stehna a břicho. Tyhle části jsem se vždycky snažila nějak zneviditelnit, takže jsem volila spíš pytlovité kusy oblečení, ve kterých by se ztratila silueta těla. Svůj vzhled jsem pochopitelně nejvíc „prožívala“ v období puberty a dospívání, kdy se mezi vrstevníky rozděluje na dvě skupiny: ty hezké a... ty ostatní. Zároveň jsem ale tu a tam zaslechla nějakou poznámku i od příbuzných nebo známých, což umělo zabollet. Měla jsem to štěstí, že jsem své mládí překonala, aniž by se u mě rozeběhla nějaká porucha příjmu potravy anebo třeba sebepoškozování. Jenže mnoho lidí, zejména dívek a mladých žen, takové štěstí nemá. Jejich odpor k vlastnímu tělu pohání všudypřítomný společenský tlak na „dokonalé tělo“ – ať už jsou to vyretušovaná těla v reklamách, tendence odvozovat hodnotu člověka od jeho zevnějšku anebo nepřírozené proporce filmových hvězd. Tento nápor tak u některých vede k podobě drastického hladovění, nucenému zvracení nebo zraňování sebe sama.

Vybudovat si zdravý vztah k vlastnímu tělu je složitější, než se může zdát. Ani mně se to zatím úplně nepovedlo. Stále se učím vnímat tělo nikoliv jako přítěž, ale jako společníka. S postupujícím věkem nacházím stále víc vděčnosti za to, co mé tělo umí. Že funguje, že je zdravé, silné. (A ještě vcelku mladé.) A že není dokonalé – jako nikdo z nás. Tělo přece není dekorace ani stroj. Je to fungující a žijící organismus. Proto se i na našich tělech přirozeně promítá, co máme za sebou, čím procházíme, co si s sebou neseme. Jsou odrazem našich životů. A možná právě to je jeho skutečná krása.

Adéla Rozbořilová

Církev proti zneužití moci: ČCE spolupracuje se spolkem Konsent

Českobratrská církev evangelická (ČCE) posiluje prevenci proti zneužití moci. Ve spolupráci s odborníky ze spolku Konsent rozšiřuje své dlouhodobé úsilí o bezpečné prostředí v církevních komunitách. Vedle již zavedených mechanismů pro hlášení nevhodného chování, kodexů pobytových akcí a mapování rizikových situací přistoupila ČCE nyní i k praktickým školením, která jsou povinná pro všechny její duchovenské pracovníky.

Workshopy vedou účastníky k větší citlivosti vůči rizikovému chování a učí, jak mu předcházet, jak jej odhalovat a jak na něj adekvátně reagovat. Školení se zúčastnili i zaměstnanci církevního ústředí začátkem října 2025. V prostředích, kde hraje roli hierarchie a důvěra – jako jsou církevní společenství či pobytové akce –, totiž může docházet ke zraňujícím situacím.

Současně tři pracovníci ČCE – Martina Zuštinová, Jordan Tomeš a Eliška Roll – procházejí intenzivním výcvikem u spolku Konsent, aby se stali interními škooliteli. Postupně povedou workshopy pro faráře a farářky, nejprve společně s profesionály z Konsentu, později samostatně pod jejich odborným dohledem. **Hof**

Nově ordinovaní kazatelé a kazatelky

V neděli 5. října 2025 byly v pražském kostele sv. Martina ve zdi při slavnostní bohoslužbě ordinováni ke službě Slova a svátostí celkem čtyři kazatelé a kazatelky Českobratrské církve evangelické.

Kázáním posloužil Pavel Pokorný, blok věčeře Páně vedl náměstek synodního seniora Ondřej Titěra. K vysluhování se připojili i noví kazatelé.

Součástí bohoslužby byly také pozdravy hostů. Z mentorů, v jejichž sborech kazatelky a kazatelé vykonávali vikářskou či jáhenskou praxi, promluvili Jan Jun, Ondřej Kolář a Martin Sabo. Za Evangelickou teologickou fakultu pozdravil Petr Sláma.

Všichni nově ordinovaní od letošního podzimu nastoupili na svá nová působiště. Dva z nich budou působit v Praze – Ondřej Zeman na Jižním Městě, Johana Miriam Vorlová posílí kazatelský tým uhřetivského sboru. Marek Belza od října slouží v západočeské Teplé, Jana Peřtová se stala kazatelkou dlouho uprázdněného sboru v Bruntále.

Podmínky pro službu Slova a svátostí, jak je ukládají řády Českobratrské církve evangelické, splnil také farář Michal Devečka, který dříve působil jako duchovní Církve československé

husitské. Od podzimu 2025 je kazatelem evangelického sboru v Kloboukách u Brna.

ARO

Církev začíná systematicky pečovat o kurátorky a kurátory

Českobratrská církev evangelická rozšiřuje svou péči o pracovníky v církvi – vedle duchovních se nově zaměřuje i na laiky, kteří svou dobrovolnickou službou významně přispívají k životu farních sborů. V první fázi především na kurátory a místokurátory, jejichž práce je pro chod církve klíčová.

Na konci září se v Humpolci uskutečnilo první regionální setkání 45 laiků z Horáckého a Jihočeského seniorátu. Cílem bylo sdílení zkušeností, radostí i výzev spojených s touto službou, a také otevřený dialog s vedením církve o tom, co se daří a co je třeba zlepšit. Další setkání proběhlo koncem října v Litomyšli, tentokrát pro zástupce z Chrudimského a Poličského seniorátu. Církev plánuje podobná setkání rozšířit do všech regionů a hledá cesty, jak systematicky podporovat službu klíčových dobrovolníků. Projekt vzniká i díky podpoře Světového luterského svazu.

Hof

Představitelé církví připomněli státní svátek 28. října společnou Modlitbou za domov

V den státního svátku 28. října 2025 v kostele sv. Jana Nepomuckého na pražských Hradčanech připomněli zástupci církví vznik samostatného státu při ekumenické Modlitbě za domov, pro níž tentokrát organizátoři zvolili téma „Pravda vítězí“. Odkazuje k myšlence Jana Husa i k mottu uvedeném na standartě prezidenta České republiky.

Bohoslužbu společně vedli Josef Nuzík, předseda České biskupské konference a olomoucký arcibiskup, a Tomáš Tyrlík, předseda Ekumenické rady církví v ČR a biskup Slezské církve evangelické a. v. S promluvami dále vystoupili např. plzeňský biskup Tomáš Holub či synodní senior Českobratrské církve evangelické Pavel Pokorný.

Ten zdůraznil důležitost pravdy jako významné křesťanské hodnoty v současném světě. „Pravda nám nemůže být lhostejná, protože bez ní bude mezi námi vždycky něco pokřiveného a líp nebude. Pravda nám nemůže být lhostejná, protože nám, našim blízkým a světu jde o život,“ uvedl.

Hudebně bohoslužbu doprovodil česko-ukrajinský pěvecký sbor Sonjašnyk z Litomyšle, písničkář Pavel Helan a Žestové kvinteto Ústřední hudby Armády ČR pod vedením npor. Jana Poňalého.

V rámci doprovodného programu Modlitby za domov proběhla i letos výtvarná soutěž pro děti. „Cílem přehlídky je shromáždit a ocenit tvořivé úsilí dětí, mládeže, rodin, školních i jiných skupin – jako oslavu krásy života a vyjádření vděčnosti za to, co je nám drahé a vzácné,“ komentují organizátoři smysl soutěže.

Slavnostní bohoslužbu v živém přenosu nabídla Česká televize (ČT 2), záznam je dostupný v jejím webovém archivu.

ARO

TÉMA: TĚLO A KRÁSA

kde jsi pane bože
když se dívám do zrcadla?

jsi na mojí straně
a díváš se se mnou?

vidíš to co já?
víš proč mám na čele vrásky?

dívám se do zrcadla
a přemýšlím

jak se učesat
abych byla k obrazu božímu

co vidíš bože
když se díváš na moje

neučesané srdce?

*modlitba **Lenky Ridzoňové,***

*kresba: **Olda Holinka***

Všichni jsme krásní lidé

Jak jsi krásná, přítelkyně moje... jak jsi krásný, milý můj. (Pís 1,15-16)

Jak vypadá krásný člověk? Právě jako to naše malé děťátko, řekli by novopečení rodiče. Zamilovaný člověk by se naopak dlouze rozhovořil o objektu své lásky a nezůstal by jen u líčení tělesného vzhledu. Umělci by krásu člověka vyjádřili ve svém díle, a to po svém. Krása je totiž subjektivní. Kdo se líbí mně, nemusí se líbit druhému. Navíc ideál krásy se mění. Před sto lety by vyhublé modelky s nepřítomným pohledem nejspíš poslali na léčení do sanatoria.

Také u nás se každý rok pořádají soutěže krásy žen a nověji i mužů. Krásní jedinci musí splňovat správné tělesné parametry, musí mít bezchybný vzhled, nesmí být tuctoví, měli by umět prodat svůj šarm a ukázat se celému národu v plavkách. Před mnoha lety jsem slyšela mluvit na pastorałce jednoho starého faráře o této soutěži. Přemítal nad tím, že je člověk vlastně takový shluk bílkovin a soutěžit v tom, kde se zrovna nakupily, mu přišlo hloupé.

Krása těla je pro lidi důležitá a také vzrušující, zvlášt v určitém období života. Člověk chce a potřebuje zaujmout druhé. Někteří jsou ochotni kvůli krásnému tělu podstoupit bolest. Někdo zas investuje do nekonečného zkrášlování mnoho financí a času.

Mít krásné tělo není snadné. O tom čteme už ve Starém zákoně. Kupodivu všichni praotcové měli dobrý vkus na ženy. Pramátí Sáráj už byla dáma v letech a stále si uchovávala krásný vzhled. Jak to jen dělala? A právě její krása zamotala hlavu nejednomu potentátovi a z Abrama udělala zbabělce. Také pro Izáka vybrali hezkou ženu Rebeku. Její oblíbený syn Jákob si našel dívku Ráchel, s krásnou postavou a krásného vzezření. Ráchelina starší sestra Lea měla mírné oči. Zato byla úspěšnou matkou. Všechny ženské hrdinky v Bibli neoplývaly krásou. Někdy se stala krása přítěží. Král Acha-

šveroš se chtěl pochlubit před ostatními muži svojí krásnou paní. Královna Vašti nepřistoupila na jeho ponižující hru, odmítla poslechnout příkaz, a proto byla zapuzena. Její nástupkyně

Gustave Moreau: *Píseň písní* (1893)

Ester také proslula krásou, do vzhledově průměrné dívky by se král zřejmě nezamíloval. Paní Batšeba, žena Urijášova, byla velmi půvabná, zvlášt když se večer umývala. Král David na ní

mohl oči nechat a zapomněl v tu chvíli na celý svět, hlavně na Pána Boha.

Také o některých biblických mužích se dozvídáme, že byli krásní. Josef měl krásnou postavu a vzhled. Stačila si toho všimnout i paní Potifarová a zkoušela Josefa svést. První izraelský král Saul byl také hezký mladík, hezčího bys pohledal a jak byl vysoký. Díky tomu byl nepřehlédnutelný. No a ten nejslavnější král byl ryšavý s krásnými očima a zase pěkného vzhledu. V Novém

zákoně se o hezkých lidech moc nepíše, snad jen o krásném biskupovi. Krása však není v jeho ztepilé postavě, ale v jeho krásných skutcích.

Může být krásný každý člověk? Myslím si, že ano. Člověk byl stvořen k Božímu obrazu. Každý z nás svým životem a také tím, jak vypadá, odráží něco z nebeské krásy a dobroty. Důležité je, že jsme krásní pro lidi, kteří nás mají rádi.

Romana Čunderlíková

ROZHOVOR S PLASTICKOU CHIRURŽKOU BIBIANOU HROBOŇOVOU

Krása je pro mě rovnováha mezi charakterem, sebevědomím a zdravím

Kde leží hranice mezi plastickou chirurgií a křesťanskou etikou?

Žijeme pod neustálým tlakem moderního ideálu krásy. Může plastická chirurgie pomoci tento tlak překonat, anebo ho jen posiluje? Plastická chirurgka, která se hlásí ke křesťanské víře, hovoří o svém pohledu na tělesnou úpravu v kontextu „dokonalosti stvoření“. Jsou její pacienti po zákroku skutečně šťastnější, nebo je vylepšení těla jen dočasnou „náplastí“ pro duši? Na otázky odpovídá MUDr. Bibiana Hroboňová. Po absolvování lékařské fakulty v Bratislavě a zahraničních stážích v USA, Oxfordu a Cambridge pracovala dvanáct let jako plastická chirurgka na oddělení plastické chirurgie Univerzitní nemocnice v Martině a vyučovala na Jeseniově lékařské fakultě Univerzity Komenského v Bratislavě. V současnosti se plně věnuje své soukromé praxi v Martině a Žilině. Je členkou Evangelické církve augsburského vyznání.

Pohybujete se v křesťanských kruzích, je mezi vašimi známými vnímána plastická chirurgie nějak kontroverzně?

Nemyslím si. Ve svém širokém okruhu známých jsem vnímána jako člověk a lékař, na kterého se mohou obrátit, kdykoli mají nějaký zdravotní problém, a ten se nemusí týkat jen plastické chirurgie. Takže všichni vědí, že jako plastický chirurg jsem v první řadě lékař, ve druhé řadě chirurg, ve třetí řadě plastický a rekonstrukční chirurg a až na posledním místě odborník na estetické zákroky.

Plastická chirurgie je obor, který vyžaduje špičkové dovednosti. Vnímáte svou práci jako službu bližnímu, jakési povolání od Boha? Projevuje se nějak duchovní rozměr ve vaší každodenní praxi?

Duchovní rozměr této práce se projevuje na vícero úrovních. V osobní rovině ano, vždy jsem ji vnímala jako povolání od Boha, ve kterém mohu využívat dary, které mi byly dány,

a kde se mohu osobnostně rozvíjet a duchovně růst. Druhá úroveň je sociální – práci beru jako službu bližnímu a společenství, ve kterém žiji. V náboženské rovině ji chápu jako svědectví o Bohu, v kterého jsem uvěřila a který od nás chce, abychom se jeden o druhého starali, sloužili si navzájem a vážili si života a zdraví. Všechny tři úrovně spojuje touha dělat to k Boží slávě.

Zažíváte někdy vnitřní konflikt mezi vaší křesťanskou vírou a prací plastického chirurga?

Zřídka, ale stává se to u estetických zákroků, když mám pocit, že někdo za mnou přichází a požaduje úpravy z čisté marnivosti. Jen proto, že si to může dovolit, že nemá větší problém než nějakou drobnou chybičku krásy, že je nějaký zákrok momentálně v módě, anebo se opakovanými zákroky zoufale snaží zastavit stárnutí a navrátit ztracené mládí. Přitom to objektivně nepotřebuje, respektive od toho očekává víc, než je mu to schopné přinést. Smutné je, když si tím chce řešit vztahové problémy. A zároveň si koleduje o komplikace, které se při jakémkoli zásahu do těla mohou vyskytnout. Tehdy se různými triky a taktikami snažím člověka ujistit, že je v pořádku takový, jaký je, že je dostatečně atraktivní a že mu vrásky sluší. Opatrně naznačím, že zdánlivý nedostatek vnímá jen on sám a pro okolí je neviditelný. Odvedu od něj pozornost, vyzdvihnu přednosti, nabídnu nadhled, upozorním na rizika, porovnám je s benefity, zdůrazním cenu zdraví, se kterým hazarduje podstupováním nepotřebných zákroků. Někdy stačí opravdu málo na posílení sebevědomí. Rozmarný člověk se však nedá snadno odbýt. I když ho odmítnete, půjde hledat dál, a nakonec vždy někoho ochotného najde. V tom je často moje etické dilema.

Potřebuje lidské tělo vůbec nějaké vylepšování? Narážím na představu dokonalého stvoření. A kde pro vás leží

hranice mezi úctou ke Stvořitelovu dílu a jeho „úpravou“?

Myslím, že dokonalost stvoření nespočívá v jeho estetických attributech, ale v hodnotě, kterou má pro Stvořitele. Pokud tu hodnotu chceme zvyšovat zásahy zvenčí, tak jsme na velmi nebezpečné cestě k sebestrukci. Úprava těla má jen takovou hodnotu, jakou jí dáme. Pokud ji však bereme jen jako formu projevu svého estetického cítění, podobně jako oblékání či zdobení domova, dokáže nám přinést do života mnoho radosti.

Bibiana Hroboňová

Žijeme v době silného tlaku na moderní ideál krásy. Jak vnímáte tento měnící se trend z pozice chirurga a zároveň věřícího člověka? Pomáhá plastická chirurgie lidem překonat tento tlak, anebo ho naopak posiluje?

Tlak na krásu je tu od nepaměti a její ideál se mění každou chvíli. Jak jsem už zmínila, je to jen o tom, jakou hodnotu jí připíšeme. Z pozice věřícího člověka je to jasné: to, že Kristus za mě zemřel na kříži, je samo o sobě dokonalé ►

a nepotřebuje žádné další vylepšení. Z pozice chirurga si myslím, že estetická plastická chirurgie nemá překonávat ani posilovat nějaké společenské či kulturní tlaky, ale přinášet obyčejnou radost při pohledu do zrcadla.

Jak byste na základě svého odborného a osobního postoje definovala skutečnou krásu?

Jako rovnováhu. A tu si můžete namíchat prvky, jaké chcete, protože krása je subjektivní. Odborný svět mluví o symetrii, matematických poměrech, úhlech, délkách, šířkách atd. Pro mě je to rovnováha mezi charakterem, sebevědomím a zdravím, která ve mně vyvolá nějaký příjemný pocit.

Je pro vás rozdíl mezi rekonstrukční medicínou (např. po nehodě, mastektomii) a čistě kosmetickými zákroky (např. prsní implantáty, lifting)? Kde nastavujete svou etickou hranici – co je podle vás dobré a bohudíle a co je už z vašeho pohledu za hranou etiky?

Zásadní rozdíl mezi rekonstrukční a estetickou plastickou chirurgií je ve východiskovém bodě. Při první je to nemocný pacient, kterému potřebujeme hlavně navrátit funkci. Kosmetické hledisko je sice důležité, ale sekundární. Při druhé je to zdravý člověk, kterého často ani nenazýváme pacient, ale klient. Ten riskuje mnohem víc, protože přichází v plném zdraví. A z toho vyplývá i etické stanovisko. U obou platí, že operuji, pouze pokud benefity převáží rizika. Zatímco u rekonstrukčních výkonů je ručička vah nastavena ve prospěch operace, u kosmetických zákroků se častěji objevují kontraindikace z důvodu zvýšených rizik nebo slabých benefitů. Absolutní etickou stopkou kosmetického zákroku je psychiatrické onemocnění, které pacientovi brání v racionálním a objektivním náhledu na své tělo. Sem patří klasické poruchy příjmu potravy (mentální anorexie a bulimie) či novodobá tělesná dysmorfická porucha (pacient je posedlý myšlenkou na jednu nebo více

domnělých či nepatrných chyb na svém vzhledu, pozn. red.). Tehdy je mým úkolem citlivě pacienta nasměrovat na odbornou psychologickou či psychiatrickou odbornou pomoc.

Setkala jste se někdy s morálním dilematem, kdy jste musela zákrok odmítnout? Co bylo pro vás rozhodujícím faktorem? (Např. věk pacienta, nerealistické očekávání, psychický stav.)

Zákroky odmítám poměrně běžně, a to ze všech zmíněných důvodů.

Jaká jsou rizika plastické chirurgie, nejen ta fyzická, ale i ta psychická či dokonce duchovní, pokud člověk do změny vkládá falešné naděje?

Falešné naděje a nerealistická očekávání jsem už zmiňovala. Je třeba však upozornit ještě na jedno riziko, a to když v důsledku vynikajících výsledků sebevědomí stoupne až příliš. Přichází úspěch, peníze, sláva, nezávislost a spolu s tím i pýcha. Jako lékař se mohu těšit z dobrých výsledků, ale jako křesťana mě to mrzí. Nedokážu ovlivnit, jak to jednotlivci zpracují. Mohu se jen snažit selektovat vhodnější a méně vhodné kandidáty na zákroky.

Jsou pacienti po zákroku skutečně šťastnější, je jejich život lepší, plnohodnotnější? Anebo je to jen dočasná „náplast“?

Jak kteří. Pokud mluvíme o rekonstrukčních zákrocích, ty jim většinou život ovlivní pozitivně v důsledku funkčního zlepšení, zmírnění bolesti či odstranění nádoru. U kosmetických zákroků velmi záleží na tom, o čem jsme už mluvili – od očekávání a váhy, kterou mu přisuzují.

Často mluvíme o sebekřijetí. Můžet plastická chirurgie pomoci člověku přijmout své tělo, anebo naopak brání

v hledání vnitřní spokojenosti? Dokáže vylepšení těla uzdravit duši?

Samozřejmě jsou i ti nešťastníci, kteří když zjistí, že zákrok měl slabý efekt na jejich životní problém, dožadují se dalších s nadějí, že to snad jednou vyjde a problém se vyřeší. Často však zažívám pěkné příběhy, kdy člověk dlouhodobě trpí nějakým estetickým nedostatkem, ale není za tím žádný vážný problém v sebekřijetí. Tito lidé po úspěšné korekci úplně rozkvetou spokojeností, těší se z výsledku a víc nic neřeší. Nevyhledávají další a další zákroky, naplní si svou touhu a uzavřou kapitolu.

připravil Martin Sabo, foto: archiv respondentky

MEZI TEOLOGIÍ A ESTETIKOU

Nesamozřejmost pojmu krása

Stvoření je krásné proto, že se podílí na dobrém díle Hospodinově

Pojem „krása“ zní samozřejmě. Domnívám se však, že tento pojem skrývá problém. Rád bych se proto nejprve zamyslel nad problematikou lidského myšlení, které má tendenci zjednodušovat. Zjednodušení potřebujeme, abychom mohli vytvářet praktické věci vhodné k životu.

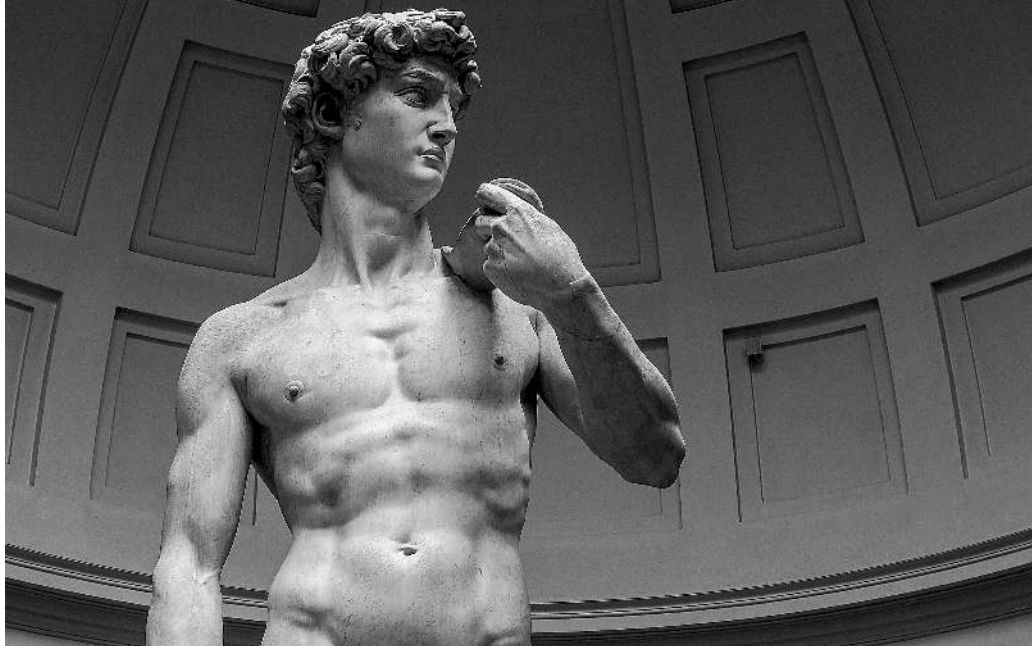
Zjednodušení problému nekonečné tajemné reality, která nás obklopuje a jejíž jsme součástí, však přináší teologický problém, protože toto zjednodušení vede k představě či předsudku, že věci jsou nějak abstraktně dané. A nejhorší je, když si člověk začne představovat, že věci jsou absolutní. Pojem absolutna však vychází právě z toho zjednodušení.

Role kontextu a vztahu

Pokud si v platónském duchu představím, že existuje něco jako absolutní věčný Bůh, absolutní pravda, absolutní krása, absolutní čas, do-

jdu k zajímavým výsledkům, které mají jeden drobný háček – a sice, že jsou v naprostém rozporu s realitou i s Biblí (více k tomu v knize Carla Rovelliho *Rád času*).

Pokud si začnu myslet, že existuje něco jako vydestilovaný pojem krása, dostanu se do stejné situace, jako když vymyslím, že existuje absolutní pravda nebo absolutní čas. Naše realita potřebuje zjednodušení, abychom do sebe nenaráželi a neubližovali si. Ale je to jen výtvar naší mysli, s realitou jako takovou nemá nic společného. Stejně je to s pojmem věčný absolutní Bůh nebo věčná absolutní pravda nebo věčná absolutní krása. Nic takového neexistuje. Je „jen“ kontextuální relativní Bůh, pravda, krása. Proto Bible popisuje Boha jako Boha Abrahamova, Izákova, Jákobova. Ale máme tu také Boha Saulova a Boha apoštola Pavla. Je evidentní, že Bůh Saulův je jiný než Bůh apoštola Pavla po jeho obratu. Apoštol najednou uviděl Boha tak, jak ho nikdy neviděl. Bible nám nepodává vzorečky, které zjednodušují skutečnost. ►

Michelangelo Buonarroti: David (mramor, 1504)

O to se snaží teologie. O to se snaží platonismus, který řekne: Bůh je absolutní. Krása je absolutní. Bůh je dobro, krása, pravda. Tento výrok ale nemá nic společného s realitou. Je to výrok lidské mysli, která se snaží věci zjednodušit.

Naše realita znamená, že jsme „jen“ v kontextu a vztahu, tedy relativitě. Krása je stejně jako čas relativní a Bible stejně jako Boha popisuje i krásu v relativních souvislostech. Ve starověkém Řecku byla krása vnímána naprosto protikladně, podle toho, kdo zrovna který názor prosazoval. Proto se staří Řekové dohadovali, co je vlastně krásné. Jedna věc je krása ženy, druhá věc je krása oběti za druhé. S těmito pojmy řecké myšlení pracovalo, protože se právě snažilo o to vydestilování pojmu krása, o zjednodušení.

V jednu chvíli přišla evropská estetika, navazující na tu řeckou, v období manýrismu s tvrzením, že dosažení krásy je záležitost kontrastu ošklivého a krásného – rozuměj souměrného a nesouměrného. A tak začali umělci klást nesouměrnosti do jinak souměrných zobrazení. Ať už architektury nebo lidského těla – jedním z takových byl např. Parmigianino (Parmigianino, vl. jménem Girolamo Francesco Maria

Mazzola, byl přední italský manýristický malíř a rytec).

Krása v Bibli

Bible žádný absolutní pojem krásy nepoužívá a je to moc dobře, protože to víc odpovídá tajemství reality. Můžeme však z kontextu vyčíst, co je pro biblické pisatele krásné. Je to určité tělo ženy, na mnoha místech je krása lidského těla popisována s velkým zaujetím a něhou (nejen v Písni písní). A hned od začátku byla tato krása dávana do souvislosti s působením Stvořitele, a tedy také s jeho záměrem. Pokud je žena „kost z mých kostí“, je to proto, že v kostech je skryta naděje (proto když schnou kosti, lidé přišli o naději, viz Ez 37). Krása ženy je v Bibli vždy symbolicky spojená s prorockou vizí a hlubokou nadějí.

Je tu dále krása přírody, zvířat, rostlin. Krása hor, krása stromů, krása ovoce. I tato krása má přesah do budoucnosti, protože se dotýká krásy spojené se Stvořitelem. Krása plodů – „nalezl jsem tě pod fíkovníkem“ – v příběhu o nalezení Natanaela (J 1,45nn) nás spojuje s mesiášským věkem. Krása stromu zasazeného u tekoucích vod (Ž 1) nás také spojuje se záchranou, která

jednou přijde. Ale také se záchranou, kterou nám způsobuje každodenní čtení Písma.

Nad Hospodinovým zákonem rozjímám ve dne v noci, pak se začnu podílet na kráse stvoření, protože jsem „jako“ strom zasazený u tečoucí vody – tak je to v Žalmu 1.

Vše živé se podílí na díle Hospodinově, a proto je krásné. Pokud bychom tedy chtěli z Bible vydestilovat něco jako pojem krása, pak bychom mohli dojít k závěru, že stvoření je krásné proto, že se podílí na dobrém díle Hospodinově. Krása tu ale nestojí jako nějaká samostatná entita bez vztahu ke konkrétní skutečnosti. Krása tělesná dosvědčuje krásu stvoření a Stvořitele.

Jestli potom někdo vymyslel, že přílišné zaměření na krásu stvoření „odvádí“ od Hospodina, je to podivný konstrukt, který v důsledku jde proti stvořiteli. Bohužel tento (dualistický) konstrukt má v dějinách náboženského myšlení hluboké působení. I na půdě židovství najdeme myšlenku, že by člověk neměl příliš dlouho hledět na přírodu, protože toto zahledění nás odvádí od slova, od textu. Na půdě křesťanství snad ani není nutné připomínat toto dualistické působení, které nakonec z krásy ženského těla učinilo hřích a působení ďáblov. Naštěstí Bible není dualistická, a tak v ní odsouzení krásy díla Stvořitelova nenajdeme – a pokud na něco takového narazíme, je to opět v jasném kontextu různého zneužití nebo cíleného ublížení.

„Být jak strom, co plody nese, nejen listí pro krásu“

Domnívám se, že v našem zájmu je např. vyznání víry předávat v krásné podobě. Krása je pojem platónsko-teoretický, nachází se v lidské mysli, podobně jako představa času. Přesto se čas nějakým způsobem dotýká čistě prakticky každého z nás. Je součástí vztahu. Vyznání víry „Bůh mě má rád“ zabalujeme do písní. Proč? No třeba proto, abychom toto vyznání předali. Vyznání můžeme předat ošklivě, nezáživně, pomocí náboženské hantýrky, kliše. Ale můžeme ho taky předat záživně, krásně, originálně. Písní

můžeme toto vyznání úplně shodit, ale můžeme je také pozdvihnout na novou úroveň. Tak, že si je bude hodně lidí zpívat, např. v písni M. Rejcherta. Žalmy mohou vyznání víry předávat kýčovitě, nezáživně. Mnoha lidem se však zdá, že to tak není. Krása je tak přítomná i na úrovni samotné struktury textu, nejen toho, co popisuje.

Problém s krásou nastane ovšem právě v čase. Často se setkávám s výtkami starších lidí, že jsme opustili „kraličtinu“, je krásnější (a přesnější) než pozdější překlady. Často se setkávám s názorem mladších, že pokud budeme zpívat žalmy z Evangelického zpěvníku, odraďme mladé. Je to nezpívatelné a ošklivé. Takhle mladé lidi nepřitáhneme! Osobně tyto výtky nevnímám jako spor krásy a ošklivosti a snad ani ne jako spor srozumitelnosti a nesrozumitelnosti. Vnímám je jako spor generační. Mladá generace prostě nechce vyznávat svou pravdu v rouše svých rodičů či prarodičů. Je v samotném řádu přírody, že mladá generace vystupuje proti té staré a považuje ji za překonanou. A teprve, když mladí zestárnou, vrací se k pokladům starých.

Krásu můžeme vnímat tedy jako prostředek vyjádření nějaké důležitého sdělení, které je propojeno s pravdou. A přesto věřím, že jde i o víc, že jde o krásu, která člověka dokáže pohladit v srdci. Stejně jako Rejchrtova píseň nebo krásné vydání Bible. Není to fetiš? Neměli bychom jako správní protestanté kalvínské tradice mít Bible v naprosto hnusném vydání a zpívat nezpívatelné ošklivé melodie? Abychom na nich neulpěli a nestaly se nám modlou? Neměli bychom mít opravdu hnusné syrové modlitebny, abychom se mohli soustředit jen na krásu biblického sdělení? Neměli bychom bourat krásné výtvarné umění a architekturu? Ve jménu čeho? Ošklivosti? Strachu z možného upadnutí do ulpění na kráse? Ale v Bibli čteme: „Neboj se!“

Petr Turecký, farář a šéfredaktor časopisu
Protestant, foto: wikipedia.org (Jörg Bittner
Unna), mezititulky redakční

Tělo jako obraz

K ideálu krásy ve výtvarném umění pozdní antiky a raného středověku

Pohled na lidské tělo, jeho „krásu“ a důstojnost dostal, z pohledu klasického ideálu krásy, během období od 3. do 7. století pořádně zabrat. Jen těžko si můžeme představit větší rozdíl než ten mezi polonahou nymfou s mušlí (obr. 1) z druhého století, dnes dochovanou v římské Galerii Borghese, a zobrazením svaté Anežky v apsidě stejnojmenného římského chrámu z let 625–638 (obr. 2).

Prvně zmiňovaná je jemně smyslná, má proporce blízké řeckým ideálům, její polonahé tělo do velké míry vyvolává pocit „skutečnosti“ a původně, když byla tato socha polychromovaná, musel být tento efekt ještě větší. Anežka má se „skutečností“ společného jen velmi málo: je zcela dvojrozměrná, chybí jí znázornění jakýchkoliv ženských atributů a její tvář postrádá jakoukoliv snahu vyvolat dojem trojrozměrnosti. Tradičně se podobná změna vysvětlovala „dekadencí“, kterou do římské říše přinesli barbaři. V rámci příběhů, které se psaly v období reálného socialismu, byla strohost a cudnost zobrazení spojována s křesťanskou moralizující etikou. Je však věc skutečně tak jednoduchá? Jde skutečně o projev dekadence a moralismu?

Pro lepší pochopení celé situace je dobré si v první řadě uvědomit, že křesťané nebyli pouze velmi úspěšnou sektou, která se postupně stala dominantním náboženským hnutím v rámci římské říše, ale také že šlo o náboženství, které se během staletí opakovaně zabývalo otázkou legitimacy zobrazování Boha a lidí. Jak vyplývá i z textů ve Skutcích apoštolů, v prvních desetiletích své existence byli křesťané k obrazům velmi kritičtí.

Často se říká, že jim šlo především o udržení židovské tradice – vždyť druhé přikázání tvorbu obrazů vyloženě zakazovalo. Pohled do synagogy z Doura Europos, která vznikla ve čtyřicátých letech 3. století a je doslova pokryta

obrázek 1

desítkami čtverečních metrů malovaných biblických příběhů, však naznačuje, že to s židovským anikonismem asi nebylo tak žhavé. Je tedy mnohem pravděpodobnější, že se radikálním odmítáním obrazů křesťané snažili především co nejvíce vymezit vůči zažitým pořádkům. Jednalo se o strategii podle všeho efektivní. Uprostřed záplavy barevných pohanských obrazů a honosných chrámů římského světa hlásali křesťané

obrázek 2

Boha, který slovy Marcuse Minucia Felixe nepotřebuje žádné chrámy ani obrazy, neboť přebývá v lidských srdcích.

Jak má vypadat křesťanský obraz?

S přibývajícím počtem věřících se však situace začala měnit: žít ve světě obrazů bez vlastních obrazů bylo v první řadě nepraktické – co si měli například křesťané dávat na své pečetní prsteny, které měly právní význam v římském systému? Podle všeho však šlo i o něco jiného: zatímco všichni „ostatní“ měli právo vlastnit obrazy svých předků, svých hrdinů, svých bohů, křesťané nikoliv. To vyvolávalo obrovský tlak „zdola“ na církevní autority. Ty se mu snažily nějakou dobu čelit, ale neúspěšně. Obrazy začaly vstupovat do křesťanské praxe čím dál tím intenzivněji. To vedlo křesťanské elity ke snaze obrazy alespoň nějak kontrolovat.

Lehčí částí řešení daného problému byl zákaz soch. Ty byly identifikovány s „pohanskými modlami“, o kterých mluvil apoštol Pavel, a je-

jich přítomnost mezi křesťany, nebo dokonce úcta k nim, prostě nemohly být tolerovány (alespoň pokud si je zrovna nepřál císař Konstantin I., ten si „výjimku“ samozřejmě vymohl). Mnohem složitějším oříškem se však ukázala jiná otázka: jak mají křesťanské obrazy vypadat, a především, co mají přesně zobrazovat.

Již ve třetím, a především čtvrtém století probíhá debata o tom, co se vlastně zobrazuje, zda tělo, či duše. Paulín z Noly v tom vnímal rozpor: zatímco tělo je smrtelné a shnije, duše je nesmrtelná. Tu však přece zobrazit nelze. Byť to rozhodně nebylo jeho intencí, otevřel tím Paulín otázku toho, jak zobrazit něco, co obraz nemá. Jinými slovy, jak vtělit do materiálního světa něco nemateriálního. Po celé páté století a v první polovině šestého se však v tomto smyslu nic moc nezměnilo. I když tradiční římská malba se postupně pokřesťanstvovala, pozvolna se proměňovalo pozadí obrazů – krajina ustupovala modrému či zlatému pozadí – a pomalu mizela sochařská tvorba. ►

Pokus zobrazit lidskou duši

Kánony krásy však zůstávaly nezměněné. A potom to přišlo: severní a jižní část poloostrova obsadili Langobardi a přinesli s sebou svou neskutečně konceptuální, údernou estetiku. Brož ve tvaru orla v jejich provedení nemá nic společného s přírodou a přece všichni poznáme, že se jedná o krále dravců. Jak je to možné? Langobardi se svou vizuální produkcí snažili předat nikoliv podobu, ale myšlenku. Řím se sice Langobardům vojensky ubránil, ale to nezabránilo tomu, aby se obě kultury potkaly a toto setkání změnilo dějiny evropské vizuální kultury. I v Římě se totiž začaly zobrazovat koncepty a jedním z prvních dochovaných příkladů je právě římská světička Anežka, popsaná na začátku tohoto textu. To, co je zobrazeno, není v žádném případě tělo dvanáctileté dívky, která byla popravena na počátku čtvrtého století, nýbrž dospělé ženy, zobrazené však zcela dvourozměrně a bez jakýchkoliv ženských atributů. Jsem přesvědčen, že se jedná o vědomou

volbu. To, s čím se divák setkává, je odpověď na otázku Paulína z Noly. Jde totiž o pokus zobrazit lidskou duši. Drahokamy, zlato a fakt, že jde o dospělou ženu (a ne již o dívku, která byla umučena), to jsou všechno argumenty, které ukazují, že jde o cestu, jak zobrazit nezobrazitelné.

Nešlo tedy ani o moralizaci, ani o dekadenci. Šlo o pokus popsat to, co oči nevidí. Kánon „krásy“ tak byl proměněn, protože se zásadně změnilo to, co lidé chtěli zobrazovat. Šlo bezesporu o reakci na křesťanskou debatu nad tím, co se má (a smí) zobrazovat. Mozaika svatě Anežky však zároveň reaguje i na významný posun v evropské kultuře: místo vyvolání iluze tělesné reality bylo najednou možné jít na dřev a zobrazit koncepty, které jsou lidským očím neviditelné. Je důležité připomenout, že bez příchodu kočovných migrantů by na to Evropa nikdy nepřišla.

*Ivan Foletti, historik umění a pedagog,
mezititulky redakční*

Přelomový rok 1989

prizmatem Českobratrské církve evangelické

Co se dělo v roce 1989 za zavřenými dveřmi synodní rady?

NOVÝ PODCAST

s **Adamem Csukásem**
a **Martinem Balcarem**

Zazní i unikátní nahrávka ze synodu 1989.

K poslechu na: e-cirkev.cz/1989

OTÁZKA NA TĚLO

Co pro vás znamená fyzická krása? Jaký jí přisuzujete význam?

Krása je jeden z největších darů. Potkáme-li se s krásou, může nám to změnit náladu nebo i život. Věděl to i autor Písně písní. Platí to nejen o krásném člověku, ale i o přírodě, předmětech, stavbách. Kolik úsilí a peněz vynaložíme na cestování za krásou, na její pozorování. Krása se násobí – umělec ji vidí, zaujme jej, musí ji zachytit, vznikne dílo, které je samo o sobě také krásné, a divák tu krásu po letech či staletích vnímá, ona nekončí. La bellezza. Bez ní by to tu bylo smutné.

Hanuš Hártele, architekt

Někdy větší, než si uvědomuji a než bych si přála, a to hlavně v záporném slova smyslu. Hlavně v prvním, třeba letmém kontaktu. Na každém člověku dokážu vnímat něco krásného, až když jej víc poznám.

Jana Peřtová, kazatelka a zpěvačka

Mám ráda krásné lidi! Chci jim být nablízku, je mi s nimi dobře. Ale fyzická krása, stejně jako jakákoliv jiná krása, není o dokonalosti. A není ani o tom, že někdo vypadá dobře nebo že mu to dneska sluší. Mám za to, že jde o propojení našeho vnitřního a vnějšího světa. Někdy z člověka vyzařuje to „něco“, má svou energii, osobitost, moudrost nebo sílu... a navenek se to ukazuje jako krása. Ale kdyby tam to „něco“ nebylo, tak to nefunguje.

Martina Prethero, grafická designérka

Být přítomna kráse, dívat se na ni, dotýkat se jí je pro mě příjemné, přitažlivé, někdy fascinující, vzrušující. Fyzická krása – vnější krása těl

lidí, zvířat, rostlin, krajin, věcí... Včera jsem na návštěvě u bratra pozorovala kočku – seděla na stole, skákala ze stolu na podlahu a zpátky. Bavilo mě se dívat. Prožívala jsem radost a obdiv. Dnes jsem trhala ze stromu jablka – dívat se na ně, čichat k nim, brát je do rukou a ukládat do krabic – všechno to byla krása, rozkoš a spolu s nimi vděčnost za úrodu a obdiv k zázraku stvoření.

Hana Voříšková, divadelní režisérka a pedagožka

Co by krásné tělo mělo?

Aby na duši především záleželo
Někdy dokonalost je jen grimasa
Pod kterou se přirozenost otřásá
Jen pofukat si čelo.

Však odpouštět by se mělo
Aby radostnou zvěstí znělo
Že pro každého je spása
Ať jsi jakákoliv rasa
A třeba máš i krásné tělo.

David Vávra, architekt

přípravila **Kar**, foto: František Plzák

SYNODNÍ RADA

Ze zasedání synodní rady 7. a 21. října vybíráme:

Lidé

- SR prodloužila vyslání Markéty Slámové do kaplanské služby v nemocnici Jihlava.
- SR zachovala způsobilost k ordinované službě výpomocným kazatelům a kazatelce z řad ostatních členů církve: Pavlu Zoubkovi ze sboru v Praze 10 – Uhřetěvesi, Aleši Drápalovi ze sboru v Praze 4 – Braníku a Dagmar Schneiderové ze sboru v Ostrově.
- SR vzala na vědomí zprávu o průběhu zkoušky Věry Rodrové a její hodnocení a udělila V. Rodrové osvědčení způsobilosti ke službě výpomocné kazatelky z řad ostatních členů církve.
- SR prodloužila pověření Yvony Švaříčkové jako pastorační pracovnice ve sboru v Třebíči.
- SR vzala na vědomí rezignaci Marty Kellarové na členství v kuratoriu Táboru J. A. Komenského v Bělči nad Orlicí a vyjádřila vděčnost za její službu.
- SR s vděčností vzala na vědomí zprávy kandidátky služby v církvi Viktorie Fenclové i jejího mentora Pavla Freitingera z povinné třítydenní bohoslovecké praxe ve sboru ve Velké Lhotě.
- SR souhlasila s poskytnutím stipendia studentovi a studentce 2. ročníku magisterského studia teologie na Evangelické teologické fakultě Univerzity Karlovy Milanu Kocandovi a Sáře Kocanda.

- SR revidovala složení Rady školské právnické osoby Bratrské školy – církevní ZŠ: odvolala dosavadní členku Marii Pokornou a novými členy jmenovala Ruth Šormovou a Ondřeje Čapka.

Aktivity

- SR se zabývala organizací a průběhem Sjezdu (nejen) evangelické mládeže 2025, který se konal začátkem října v Teplicích. S vděčností vzala na vědomí předloženou zprávu s podrobnostmi.
- SR vydala souhlasné stanovisko k návrhu seniorátního výboru Východo-moravského seniorátu na zrušení sboru v Rusavě.
- SR vydala souhlasné stanovisko k návrhu na sloučení farních sborů v Nosislavi a v Hustopečích u Brna v jeden farní sbor pod názvem Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Nosislavi s účinností od 1. 1. 2026.
- SR se podrobně zabývala zprávami z jednání seniorátních výborů a zprávami o vizitacích seniorátních výborů ve farních sborech a vzala je na vědomí.
- SR vzala na vědomí zprávy Pavla Šebesty z jeho návštěv krajanských sborů v Srbsku a v Rumunsku, dále zprávu Mikuláše Vymětala z jeho kontaktního studia v Heidelbergu, zprávu Barbory Podroužkové z její účasti na mezinárodním programu Evangelické luterské církve v Americe (International Camp Counselor Program) a zprávu Jiřího Tenglera z jeho účasti na konventu superintendentů saské církve.

Hospodářské věci

- SR podle návrhu grantové komise schválila 13 upravených či doplněných žádostí v rámci grantového systému Diakonických a rozvojových projektů (DaRP) v celkové výši 3 219 700 Kč. Přehled všech schválených žádostí pro rok 2026 je k dispozici na webu ustredicce.cz v sekci Dokumenty dle témat -> Granty a dotace -> Grantový systém – DARP.
- SR se věnovala projektu výstavby nové budovy pro školy Evangelické akademie v Praze 7 a pověřila řízením tohoto projektu Martina Balcara. Zastupovat jej bude Petr Mokrejš.
- SR souhlasila s vyplacením příspěvku Asociaci nemocničních kaplanů za rok 2024 a 2025 v celkové výši 38 000 Kč za kaplany vyslané do služby z řad Českobratrské církve evangelické (ČCE).
- SR souhlasila s poskytnutím částky 1 015 200 Kč z prostředků Humanitárního fondu ve prospěch Diakonie ČCE – Střediska humanitární a rozvojové spolupráce na financování dodatečné pomoci po povodních, které zasáhly Jesenicko na podzim 2024.
- SR na základě podnětu Ekumenické rady církví v ČR souhlasila s tím, aby pracovníci církevního ústředí ČCE poskytli konzultace ostatním církvím v otázce danění nepeněžních příjmů jejich zaměstnanců.

SOLIDARITA

Celocírkevní sbírka na fond zápůjček z Jeronýmovy jednoty – stavebního fondu

I letos se na vás obracíme s prosbou o vaše dary na celocírkevní sbírku, určenou na zápůjčky z Jeronýmovy jednoty –

stavebního fondu (dříve Jubilejní toleranční dar).

Sbírka se koná jako připomínka Tolerančního patentu, který vydal císař Josef II. roku 1781 a jenž znamenal obnovení svobody náboženského vyznání v našich zemích.

Sbírka doplňuje fond zápůjček Jeronýmovy jednoty, ze kterého poskytuje bezúročné půjčky sborům, které realizují stavební záměry, opravy kostelů, far a sborových budov nebo i nové stavby. Chceme i nadále podporovat sbory, které si potřebují půjčit peníze, a tato půjčka zůstává i v dnešní době bezúročná, přestože úrokové sazby hypoték a půjček výrazně vzrostly. V loňském roce bylo možno poskytnout půjčku devíti farním sborům (čtyřikrát překlenovací a pětkrát běžná).

V minulém roce sbírka vynesla 727 428 Kč. Prosíme o vaši štědrost i v letošním roce.

Výtěžek sbírky odešlete, prosíme, do konce listopadu 2025 na číslo účtu 71717171/2700, variabilní symbol 914300xxxx (xxxx = evidenční číslo sboru).

VZDĚLÁVÁNÍ

Celocírkevní konference o misii

Zveme na jednodenní konferenci o misii na téma „Objevování víry“, která se bude konat v sobotu 15. listopadu od 9.30 v prostorách přední budovy Husova domu (Jungmannova 9, Praha). Akce je otevřena všem zájemcům o téma. Registrační poplatek 300 Kč zahrnuje i oběd.

Na konferenci mj. vystoupí nizozemský teolog Erik Verwoerd, který představí zkušenosti protestantské církve s průkopnictvím v Nizozemsku. ►

Přihlašování je otevřeno až do
14. 11. 2025.
Podrobný program a přihlašování:
<https://akce.e-cirkev.cz/konference-omisii-2025>

PŘÍLEŽITOSTI

Nabídka studia ve Švýcarsku

Milé sestry a milí bratři,
opět se nabízí možnost studia v Ekumenickém institutu v Bossey ve Švýcarsku. Podmínky pro studium jsou následující:

1. Imatrikulace na Univerzitě v Ženevě – tj. přijetí jako studenta této univerzity.
2. Vysokoškolský titul – minimálně bakalářský (Bc.), magisterský (Mgr., Ing., případně MTh.) nebo jiný titul, který bude uznán jako rovnocenný.
3. Relevantní profesní zkušenost – nutno prokázat zkušenosti v oblasti ekumeny (např. práce v církvi, ekumenických organizacích, teologické vzdělávání atd.).
4. Angličtina na úrovni B2 – program je veden v angličtině, takže je třeba doložit dostatečnou jazykovou způsobilost.

V případě nesplnění všech podmínek (např. chybí-li titul, ale máte velké profesní zkušenosti) můžete být přijati výjimečně na základě individuálního posouzení. Před začátkem akademického roku je možné absolvovat Intensive English Summer Course určený pro studenty, kteří si potřebují zlepšit úroveň angličtiny (na požadovanou úroveň B2).

Důležité informace:

- Délka studia: 1 až 2 semestry
- Forma studia: prezenční nebo kombinovaná (kurzy, semináře, exkurze)
- Jazyk výuky: angličtina
- Závěrečný titul: „Complementary Certificate in Ecumenical Studies“, udělený

společně Fakultou teologie a Ekumenickým institutem v Bossey.

Na studium je možnost získat částečné stipendium od univerzity (některá stipendia mají věkové omezení – jsou pro studenty do 40 let) či zažádat o grant prostřednictvím ČCE. Podávání přihlášek na akademický rok 2026–2027 je již otevřeno a končí 30. listopadu.

Hlavní studijní programy:

- Certificate of Advanced Studies (CAS) in Ecumenical Studies nabízí intenzivní studium zaměřené na historii ekumenického hnutí, praktickou teologii, biblickou hermeneutiku a ekumenickou etiku.
- Complementary Certificate (CC) in Ecumenical Studies je rozšířený program zaměřený na hlubší porozumění ekumenickému dialogu, zahrnující semináře, workshopy a studijní návštěvy.
- Master of Advanced Studies (MAS) in Ecumenical Studies je pokročilý program zaměřený na výzkum, metodologii a teologickou reflexi v ekumenickém kontextu. Více informací poskytne personální oddělení ÚCK (personalni@e-cirkev.cz).

Léto v USA: Staň se táborovým vedoucím!

V rámci spolupráce s Evangelical Lutheran Church in America (ELCA) hledáme mladé lidi ve věku 18–30 let, kteří by chtěli strávit tři měsíce v USA jako vedoucí na křesťanských táborech.

Program je určen pro ty, kdo:

- jsou ve věku 18–30 let,
- mohou strávit tři měsíce v USA (polovina května – polovina srpna 2026),
- mají zkušenost s prací s dětmi nebo mládeží, studují či učí,
- mají rádi přírodu, týmovou práci a nové výzvy,
- jsou spolehliví, otevření, odpovědní a umí komunikovat anglicky,

- získají doporučení od ČCE.

Vybraní účastníci, které komise ČCE doporučí pro účast v programu a kancelář ELCA je zařadí do programu, získají zpáteční letenku do USA, dopravu z Chicaga do místa konání tábora, ubytování, stravu a pojištění po celou dobu pobytu, kapesné ve výši 1 600 USD (na drobné osobní a cestovní výdaje) a hlavně nezapomenutelný zážitek!

Zájemci o účast se mohou přihlásit do 23. listopadu 2025 na e-mail mladez@e-cirkev.cz, kde zároveň získají další informace.

Do zprávy prosím uveďte:

- jméno a příjmení,
- datum narození,
- telefonní číslo,
- e-mailovou adresu.

Vybraní uchazeči budou pozváni k rozhovoru se zástupci vedení ČCE. Konečné rozhodnutí o přijetí do programu činí američtí partneři z ELCA.

O zkušenosti s výjezdem do USA si můžete přečíst v článku na s. 29.

GRANTY

Schválené projekty DaRP 2026

Synodní rada na návrh grantové komise schválila 42 žádostí do grantového systému Diakonické a rozvojové pomoci (DaRP) pro rok 2026.

Jedná se již o jubilejní 10. ročník tohoto grantového systému, který je určen k podpoře rozvojových projektů v ČCE. Evidence projektů je na webu ústředí církve (Dokumenty dle témat - Granty a dotace).

Jedná se o 1 projekt v rámci programu „Diakonická práce 2026“, 25 projektů v rámci programu „Rozvoj sborů, výchova a vzdělávání 2026“, 9 projektů v rámci programu „Sbory ČCE a životní prostředí 2026“ a 7 projektů v rámci no-

vého programu „Rozvoj škol Evangelické akademie 2026“ s celkovou výší podpory 9 161 699 Kč.

V průběhu listopadu budou s příjemci uzavřeny smlouvy o poskytnutí podpory, která bude odeslána po podpisu smluv v průběhu ledna 2026.

Vladimír Zikmund, předseda grantové komise

PUBLIKACE

Vychází Denní čtení pro rok 2026

Osm církví české ekumeny se i letos spojilo ke společnému zamyšlení nad 365 hesly Jednoty bratrské, která jsou od r. 1728 losována v německém Ochránově a dnes vycházejí v 50 jazycích po celém světě.

Úvahy vycházejí z pera autorů Církve bratrské, Církve československé husitské, Českobratrské církve evangelické, Evangelické církve a. v. v ČR, Evangelické církve metodistické, Luterské evangelické církve augsburského vyznání v ČR, Slezské církve evangelické a. v. a Starokatolické církve v ČR. Díky těmto úvahám můžeme být každodenně spolu spojeni při rozjímání nad biblickými texty, společně se také můžeme modlit, neboť každá úvaha je zakončena krátkou modlitbou.

V závěru publikace se jednotlivé církve čtenářům představují ve stručných portrétech a nechybí ani krátké medailonky všech autorů.

Z naší církve letos ke společnému dílu přispěli Štěpán Hájek, Lýdia Mamulová, Dagmar Ondříčková, Joel Ruml, Martin Sabo, Zvonimír Šorm, Eva Šormová, Michal Šourek, Jiří Tengler, Jakob Vocke a Aleš Zapletal. Publikaci k vydání připravila Jana Křížová, kresbami doplnila Magdalena Říčná.

Publikaci lze objednat v církevním e-shopu

(<https://eshop.e-cirkev.cz/produkt/denni-cteni-2026/>), cena za kus je 100 Kč. Ve zvětšeném a v Braillově písmu publikaci nabízí Středisko Diakonie ČCE pro zrakově postižené v Klimentské ulici v Praze 1.

KAZATELSKÁ MÍSTA

FS Jimramov hledá kazatele/kazatelku

FS Jimramov na Vysočině hledá faráře/farářku od prázdnin 2026 nebo dle dohody na plný úvazek.

Nabízíme prostorný byt na faře se zahradou. Jsme tradiční sbor venkovského typu. Ve sboru se konají téměř všechny typy pravidelných setkávání rozdělených dle generací. Sbor spolupracuje s katolickou farností i s městysem Jimramov.

Nabízíme laskavé přijetí farářské rodiny a dostatek ochotných a šikovných členů sboru k řešení technických záležitostí. Rádi bychom našli faráře či farářku, který/á by s námi sdílel/a radosti i starosti života a poskytl/a nám vlídné duchovní vedení.

Kontakt: Jana Kadeřávková, kurátorka sboru, tel.: 605 853 307, mail: info@chalupa-vysocina.cz.

FS Náchod-Šonov hledá kazatele/kazatelku

Farní sbor ČCE Náchod-Šonov vyhlíží nového faráře nebo farářku od 1. 9. 2026. Více informací o sboru a jeho očekávání na webu:

<http://nachod-sonov.evangelnet.cz/>

Kontakt (kurátor): Petr Kočíčka, e-mail: kocicka.p@seznam.cz, tel. 605 124 525

INZERCE

Krásný dárek pro radost a inspiraci

Velryba šla k doktorům

frky, plky, básničky

Stanislava Matulová

Sbírka dětských básniček, jejíž obsah dobře vystihuje podtitul „frky, plky, básničky“ je určena hlavně dětem, které už dokáží samostatně číst, i když většinu vtipů pochopí i děti mladší a zasmějí se jim i dospělí. Krátké, nejčastěji čtyř až šestiřádkové, většinou rýmované dětské anekdoty s neočekávanými pointami jsou doprovázené jednoduše stylizovanými textilními obrázky. Věnují se věcem, které jsou malým čtenářům blízké – zvířata, rostliny, dětský svět, pohádky. Ve druhé polovině najdou malí čtenáři různé jazykové hříčky – básničky a říkanky na

jednotlivé samohlásky, jazykolamy, hádanky. Knížka je zakončena pohádkou, která vtipně vysvětluje, kde se vzali černí mravenci.

Recenze otištěna v Českém bratru č. 10/2025 (s. 48).

Slevy pro sbory a jiné organizace pracující s dětmi.

Bližší informace a objednávky:

www.mansol.cz/velryba

Management Solutions, s. r. o.

MOJE CÍRKEV

*Písně velikého faráře. (Koncert Filip Boháč
Experience na sjezdu mládeže v Teplicích,
3. 10. 2025.)*

foto: archiv oddělení mládeže ÚCK

Letos v Chotěboři

Seniorský pobyt na sklonku léta

Již 45. ročník pobytu pro seniory v Evangelickém středisku v Chotěboři, který pořádá Chrudimský seniorát, se uskutečnil poslední týden v srpnu. Sjelo se nás tentokrát 53 účastníků ze všech konců republiky, od Vsetína po Ústí nad Labem. Někteří z nás přijíždějí každoročně již mnoho let, někteří přijeli poprvé. Při sobotním seznamovacím večeru, kdy jsme se se vzájemně představovali, jsme se dozvěděli mnoho zajímavého o životě ve sborech, kde účastníci žijí.

Vedení se ujala opět Daniela Ženatá, která zvládá organizaci pobytu s laskavostí a klidem. Společně s Josefem Bodečkem připravují od jara programovou náplň pobytu.

Neděle začala bohoslužbami s večerí Páně, které vedl farář Libor Chaloupka z Bučiny. Letos bylo tématem „putování“. Při ranních pobožnostech vykládal bratr farář vybrané kapitoly ze 4. knihy Mojžíšovy a večer nám přiblížoval význam požehnání. Áronské požehnání (Nu 6,24–26) nás provázelo každý den, ráno i večer.

V neděli odpoledne jsme se přesunuli autobusem do Polomu, kde jsme ve starobylém kostelíku sv. Kunhuty vyslechli krásný koncert duchovních písní v podání sopranistek Anny Dvořákové a Renaty Korečkové s doprovodem loutny faráře Jana Juna z Hradiště. Hudební vystoupení bylo prokládáno četbou básní a úvah Pavla Černého z Krucemburku.

V týdnu byl bohatý program – odpoledne většinou vycházky a výlety do okolí i po městě Chotěboři s odborným výkladem Michala Kampa z místního městského muzea. Při procházce

městem nás dovedl i k památníku tragické smrti příznivců Mistra Jana Husa na Chotěbořsku. Při večerních programech jsme vyslechli zajímavé vyprávění Pavla Polnického Křesťan a esperanto, Jan Vondra ve svém pásmu „Co je pěkného na hřbitově“ promítal fotografie a seznámil nás s funerálním uměním několika významných českých sléváren v 18. a 19. století. Mnoho nového jsme se dozvěděli při přednášce faráře Jiřího Tenglera z Poličky – o dějinách Ukrajiny a tamních náboženských poměrech. Uprostřed týdne nás navštívil ekolog Vlastimil Peřina, který nás potěšil filmem „Chrudimka – ze života řeky“, doplněným ještě dalším výkladem. Všichni milujeme jeho vyprávění o přírodě, s kterým přichází každoročně.

Při našem pobytu funguje vždy vzácná symbióza kuchyně s účastníky. V kuchyni se opět sešla výborná parta. Kuchařky se svými pomocnicemi a pomocníky připravují kvalitní domácí jídlo, vymýšlejí, co uvařit, aby to všem chutnalo, pečou výborné ovocné koláče, vánočky a jablka v županu... Obsluhují nás a donášejí nám talíře

s jídlem ke stolu. Všichni z kuchyně se zapojují i do programu, připraví vystoupení na závěrečný večer i tombolu.

Opět jsme prožili pěkný týden v oáze klidu, pohody a přátelství, vzájemného sdílení a rozhovorů o věcech vážných i nevážných. Rozjždíme

se do svých domovů posílení na těle i na duchu, s myslí obohacenou o mnoho krásných zážitků. Děkujeme Pánu Bohu za tento dar a těšíme se na setkání opět za rok.

Hana Capoušková, foto: Daniela Ženatá

CELOCÍRKEVNÍ AKCE

Sjezd mládeže stavěl mosty

Nejen mladí evangelíci se letos setkali v Teplicích

Letošní misijně a ekumenicky laděný Sjezd (nejen) evangelické mládeže s tématem „Bůh je lávka“ zavítal do seвероčeských Teplic, lázeňského města nedaleko hranic s Německem.

Název ročníku odkazuje ke slovní hříčce. „Lávka nám má připomínat, abychom kolem sebe nestavěli zdi a nekopali příkopy z předsudků, nýbrž abychom si podávali ruce, stavěli mosty a společně hledali to, co nás spojuje a vede za světlem. Abychom šli o kousek dál než za brány vlastního dvorku a nesli dál do světa zprávu o lásce, která je základem všeho, protože k tomu jsme povoláni,“ vysvětlují organizátoři.

Snad právě i díky místu konání nezůstala ekumena na Sjezdu prázdným teologickým pojmem. V sobotu dopoledne proběhla panelová diskuze s duchovními sedmi různých církví, které ve městě působí. Panelisté mluvili o své mnohostranné spolupráci nejen při duchovních příležitostech, ale také při organizaci městských slavností nebo třeba i v obyčejné lidské podpoře.

Neobyčejnou pestrost náboženské palety Teplic mohli mládežníci také zakusit během mezináboženských rozhovorů a food festivalu (setkání nad jídlem a pitím) na faře, který probíhal ve spolupráci i s místní muslimskou a židovskou komunitou.

Beseda s tvůrci „Svítáku“ i vzpomínka na Jiřího Grubera

Stále živou „lávku“ propojující několik generací naší církve je bezesporu zpěvník Svítá, jak potvrdil velký zájem o diskuzi s jeho tvůrci v sobotu odpoledne. Publiku se naskytla jedinečná příležitost vidět pohromadě téměř všechny klíčové osobnosti, které se na přípravě dnes již legendárního souboru evangelických písní podílely – Pavla Klineckého, Tomáše Najbrta, Jana Keřkovského, Zdeňka Šorma a Jaromíra Plíška. Debatu moderoval synodní kurátor a hudebník Jiří Schneider. Přítomní autoři písní pak vzpomínali na to, co provázelo vznik zpěvníku, odkud čerpali v době totality uměleckou inspiraci, zazněly i konkrétní historky o vzniku některých písní. Některé z nich autoři publiku zahráli.

V úvodu besedy zazněl ze záznamu také hlas nedávno zemřelého Jiřího Grubera, který byl vedoucím redaktorem zpěvníku. V krátké zdravotní mládeži popřál, aby se nebála diskuze a byla vděčná za možnost se scházet. Promítnutá nahrávka je součástí více než hodinového rozhovoru, který v červenci letošního roku připravil student teologie Šimon Bláha. V nezkrácené verzi je dostupný na youtubovém kanálu církve (youtube.com/@E-cirkev).

Nad identitou naší církve se společně s publikem zamýšleli v programu s názvem „Háro mastný a kecka děravá?“ teologové Petr ►

beseda s tvůrci zpěvníku Svítá

Gallus a Ondřej Kolář. Deset obrazů Ježíše – jako bezdomovce, uprchlíka, cizince či přítele žen – z perspektivy faráře pro menšiny představil ve svém příspěvku Mikuláš Vymětal. Téma misie v každodenním životě hlouběji otevřela panelová diskuze s Růženou Smrčkovou, Vladislavou Vidlákovou, Radimem Žárským a Jonášem Zejfartem, kteří se misijní práci dlouhodobě věnují. Mezinárodní ekumenickou zkušenost nabídl Oliver Engelhardt z vídeňského ústředí Společenství evangelických církví v Evropě (*Gemeinschaft Evangelischer Kirchen in Europa*, GEKE).

To je jen několik příkladů z programu, který ovšem návštěvníkům nabídl mnohem víc – podle informací organizátorů na letošním sjezdu vystoupilo téměř 140 účinkujících.

„Z programu mě letos nadchlo povídání Vítka Slámy o Luterském světovém svazu, panelová diskuze s teplickými duchovními, tanečnice Markéty a Honzy Kopřivových, ale i koncerty Filip Boháč Experience a Pondělí 18:00. Nedělní bohoslužby s večerí Páně a skvělým hudebním doprovodem byly pomyslnou třeš-

ničkou na dortu,“ hodnotí své dojmy účastnice Viktorie Fenclová, která na sjezd přijela z Prahy.

Součástí sjezdu je každoročně také bohatý kulturní program. V hudební nabídce byly letos koncerty interpretů Filip Boháč Experience, Pondělí 18:00 či komornější Cermaque Duo. Jako pomyslný headliner se v sobotu večer představila hudební skupina Mutanti hledaj východisko, která publiku naservírovala směsici rapu, elektroniky a popu. Příznivci divadla mohli navštívit představení „Prázdné lampy aneb Družíčky opět na suchu“ ekumenického souboru Žižkovy voči z Litoměřic a Třebenic. Třebenicou stopu nesla i netradiční techno pobožnost, kterou společně připravili výpomocný kazatel Zdeněk Turek a třebenický farář Jiří Šamšula alias DJ Bříza.

Mladí voliči vyrazili k volebním urnám přímo v Teplicích

Zpestřením letošního sjezdu byla i skutečnost, že se konal ve stejném termínu jako volby do poslanecké sněmovny. Organizátoři byli na

nedělní bohoslužby

tuto okolnost připraveni a návštěvníky sjezdu s předstihem informovali o možnostech, jak občanskou aktivitu skloubit s účastí na sjezdu evangelické mládeže. Desítky mladých voličů využily možnosti volit s voličským průkazem a do volebních místností se vydaly přímo v Teplicích. Po uzavření volebních místností v sobotu odpoledne bylo možné společně sledovat průběžné výsledky voleb.

Navzdory geografické poloze města či volebnímu víkendů zavítalo na letošní Sjezd (nejen) evangelické mládeže přes sedm stovek návštěvníků. Ani tentokrát by se organizace neobešla bez vysokého nasazení pracovníků oddělení mládeže na církevním ústředí a spolupráce téměř stovky dobrovolníků, za což patří všem velký dík.

Největší celocírkevní akce je každoročně spojena se sbírkou na podporu lokálního dobročinného projektu. Tentokrát bylo možné finančně podpořit místní organizaci Zahálka, která vznikla za účelem vytvořit v Teplicích nízkoprahový prostor pro setkávání – tedy tvořit mosty mezi různorodými skupinami a světy

v Teplicích. Během sjezdového víkendu se podařilo vybrat 31 045 Kč. Tuto částku Nadace Divoké husy zdvojnásobila na celkových 62 090 Kč.

Všichni kráčíme po společné látce

I tentokrát sjezd vyvrcholil závěrečnou bohoslužbou v neděli dopoledne, kterou vedl celocírkevní farář pro menšiny Mikuláš Vymětal společně s Mariannou Slávikovou a dalšími ekleziologickými hosty.

„Všichni společně kráčíme na jedné látce, kterou je Bůh. Navzájem se přitom potkáváme – lidé, kteří touží po tom jít tam sami, skupiny, ti, kteří patří do většiny, i ti, kteří jsou někde menšinou, ti, kteří to mají v životě snadné, s těmi, kteří to mají v životě těžké. Ta látka – Bůh – je zde ale právě proto, abychom se zde mohli navzájem potkávat, pozdravit se, omluvit se, když si šlápneme na nohu, pomáhat si a společně jít někdy oběma směry a přitom jít stále do Božího království. A to hlavní je – vůbec se nebát,“ zaznělo například v kázání.

Bohoslužbu bylo možné sledovat v přímém přenosu také online, záznam je dostupný na youtubeovém kanále církve.

Příští sjezd se uskuteční v termínu 2. – 4. 10. 2026. Tentokrát se přesune do Třebíče a bude se

věnovat tématu technologií. Průběžně aktualizované informace naleznete na sjezdmladeze.cz či na mladez.evangelnet.cz.

Adéla Rozbořilová, foto: Dan Ridzoň, Kuba Rais, Ben Skála

FINANCE

V roce 2024 zhodnotila církev prostředky z restitucí o více než 11 %

Čistý zisk z investic za minulý rok činil 50 milionů korun

Českobratrská církev evangelická pokračuje v přechodu na finanční soběstačnost. Prostředky od státu průběžně investuje a zároveň pokračuje i v navyšování příspěvků farních sborů a v rozvoji investiční strategie s cílem zajistit dlouhodobé financování platů duchovních po ukončení státní podpory. V roce 2024 činil celkový čistý zisk z investic 50 milionů korun.

Odluka církve

Před dvanácti lety začala odluka církví od státu. I Českobratrská církev evangelická (ČCE) se učí samostatně hospodařit a chystá se na úplnou soběstačnost. Od státu dostává od roku 2013 dva typy plateb:

Prvním je příspěvek na činnost, který v roce 2024 činil 45,6 milionů korun. Ten pokrývá část mezd duchovních, snižuje se o 5 procent každý rok a přestane být vyplácen v roce 2029.

Druhou část tvoří finanční náhrady, kdy do roku 2042 dostane ČCE postupně 2,267 miliard korun plus navýšení o inflaci v době vyplácení.

Dlouhodobá strategie

Na počátku se církev rozhodla, že veškeré obdržené prostředky, které nepotřebuje v daném roce k pokrytí platů duchovních a k financování projektů stanovených synodem (jako jsou granty, podpora Diakonie a Evangelické akademie), vloží ke zhodnocování do investičních fondů a nákupu realit.

Pravidelné výnosy z těchto investic mají spolu s příspěvky sborů do Personálního fondu pokrýt mzdové náklady na platy duchovních. Jak velkou část pokryjí výnosy z investic, to je jedna z hlavních otázek sborů. Cílem je, aby výnosy z investic pokrývaly co největší náklady.

Skutečnou výši budoucích nákladů ovlivňuje několik faktorů, kdy hlavní jsou dva: počet úvazků duchovních a výše platů. V roce 2028 mají být průměrné mzdy duchovních ČCE na úrovni 1,2 mediánu mezd v Česku v roce předěšlém, což závisí hodně na mzdové inflaci. Lze ale říct, že při současné strategii fondů a odhadované průměrné mzdové inflaci ve výši 4 % lze očekávat podporu z celocírkevních peněz (tedy výnosů investic) na mzdy duchovních ve výši zhruba 30 %. Na bedrech sborů bude ležet zbytek, tedy zhruba 70 % nákladů.

Peníze sborů zatím zdaleka nestačí

Je třeba přiznat, že dosavadní příspěvky sborů do Personálního fondu ani zdaleka nestačí na pokrytí nákladů na mzdy duchovních a tvoří zatím zhruba 50 % z nich. Kromě příspěvku na činnost od státu, který ale končí již v roce 2029, se tedy na mzdy již nyní rozpouští i část peněz z finančních náhrad. Aby se nespotřebovalo příliš a zbylo něco jako základ pro budoucnost, rostou zároveň odvody sborů do Personálního fondu.

Změna strategie investic v roce 2022

Mezi lety 2013–2022 byla strategie ukládání prostředků konzervativní a odrazilo se to na výši výnosů, které pokrývaly stěží inflaci, někdy ani to ne. I proto synod schválil změnu investiční strategie a v roce 2022 také došlo k výběru nových správců fondů. Odvážnější strategie se již projevuje. Na investování dohlíží investiční výbor složený z kvalitních ekonomů či bankéřů z řad církve.

Jak si tedy ČCE vedla v roce 2024 z hlediska investic?

Majetek Personálního fondu obhospodařují dvě společnosti. V rámci vlastní akciové společnosti ČCE Reality církev také nakupuje a spravuje

nemovitosti. Z finančních náhrad obdržených v roce 2024 vložila ČCE do fondů a do realit dalších 20 milionů korun.

Fond A (obhospodařuje společnost WOOD & Company) za rok 2024 vynesl po odečtení poplatků 11,1 %, což činí 26,6 milionů korun. Celkově je ve fondu již 267 milionů korun.

Fond B (obhospodařuje společnost EnCor) za rok 2024 vynesl po odečtení poplatků 10,3 %, což činí 23,4 milionů korun. Celkově dosahuje majetek fondu téměř 253 milionů korun.

Celkový čistý zisk obou investičních fondů za rok 2024 tedy činí rovných 50 milionů korun.

ČCE Reality spravuje téměř 1250 hektarů nemovitostí a tři nájemní domy (dva v Brně a jeden v Českých Budějovicích). Celková tržní cena spravovaného majetku ke konci roku 2024 přesahuje 551 milionů Kč. Všechny nemovitosti jsou propachtovány, resp. pronajaty, a zisk se přičítá k ocenění nemovitostí.

Celková hodnota majetku Personálního fondu (včetně provozní části, poskytnutých půjček a dalších drobných aktiv) ke konci roku 2024 je 1,365 mld. Kč.

Podrobnosti o hospodaření církve naleznete na webu e-cirkev.cz/kdo-jsme/jak-jsme-financovani-2024/.

Martin Balcar, vedoucí tajemník

MLÁDEŽ

Mé léto v USA

Nevšední zahraniční zkušenost díky partnerství mezi církvemi

Letošní léto jsem strávila jako táborová vedoucí v Americe. Díky spolupráci ČCE a ELCA (Evangelical Lutheran Church in America) jsem mohla vycestovat jako vyslanec bez jakýchkoliv problémů a obohatit sebe i společnost za oceánem.

Než se tedy pustím do vypravování o mém létě, ráda bych poděkovala všem, kteří mi pomohli na cestě, a obzvláště pracovníkům církevního ústředí – Daniele Hamrové, Aleně Podrazilové a celé synodní radě. Mé díky též patří Kalebů Sutherlandovi, Ann Hightower a Abby Vander Laan. Děkuji vám všem moc, ať už ►

za umožnění mé cesty, podporu či spolupráci. Bylo mi potěšením vás poznat.

Brzy ráno mi zvoní budík. Vstanu celá natěšená s vidinou nového dobrodružství. *Kind of excited and scared*. Mám za sebou půl roku příprav, vyřizování dokumentů a uzavírání klasifikace ve škole. A nyní vyrážím s čistým štítem vstříc dobrodružství.

V letadle začínám být trochu nervózní. Přestupuji v Amsterdamu, mám se tam setkat s dalšími třemi účastníky ze světa a pokračovat společně do Chicaga. Ač jsem ze setkání nervózní, je to ten nejlepší možný začátek. Společně projdeme imigrační kontrolou a dojedeme do hotelu, kde se setkáme s dalšími dvaceti účastníky. Prvních pár dní nás Kaleb s Ann zaškolovali do chodu táborů (*camp*s), připravili pro nás přednášky, jak jednat s dětmi, na co si dát pozor, různé triky a tipy. Trávili jsme čas ve městě a poslední večer ochutnali lahůdky z celého světa. Poté se každý rozjel do svého tábora, do různých míst po celých Státech.

Právě nyní je otevřeno podávání přihlášek na výjezd do USA v r. 2026. Podrobnější informace naleznete v rubrice Nástěnka na s. 20.

Na letišti mě s transparentem vyzvedli Simon a Lauren, letošní *leadership staff*. Můj tábor se jmenuje Luther Park Bible Camp v městečku Chetek ve Wisconsinu. První víkend trávím sama v táboře ve staré budově s divným jídlem. Nutno podotknout, že Američané nevaří a všechno jídlo mají procesované. To byla první výzva, byla mi zima, přšelo a k jídlu jsem měla suché tousty, jelikož mám bezlaktózové omezení a nic jiného jsem nemohla jíst. Chtěla jsem domů. Nakonec jsem ten víkend přežila, jídlo bylo časem o něco lepší a prvních čtrnáct dní jsem si užila s ostatními vedoucími na *staff trainingu*. Měla jsem super partu vedoucích a všichni jsme se stali kamarády.

V táboře to funguje tak, že každý týden přijeď skupina dětí, dostanete přidělenou chatku

a na starost 2–10 dětí, se kterými trávíte čas, spíte v chatce a připravujete pro ně program. Víkendy máte volné. Já je strávila na výletech s ostatními vedoucími a také u kamarádky Lily doma v typické americké rodině.

Starost o děti byla náročná, nemáte čas pro sebe k načerpání energie a dobíjení baterek. V tomto ohledu to pro mne bylo trochu vyčerpávající. Ale s mou partou vedoucích jsme se navzájem podrželi a pomáhali si.

Měla jsem úžasné léto. Našla jsem si spoustu životních kamarádů z celého světa a osamostatnila se na další úrovni. Nebojím se nyní cestovat sama či mluvit s cizinci. Lidé v Americe jsou neuskutečně přátelští. Musím říci, že i přes všechny překážky je to nedocenitelná zkušenost a rozhodně bych jela znovu. Po návratu mi kamarádi z tábora chyběli a dosud chybí, ale příští léto ke mně přijede má americká kamarádka Lily a budeme společně cestovat po ČR a EU.

S angličtinou se občas vyskytl zádrhel, protože se ve škole učí britská verze a americká používá trochu jiné výrazy, ale nikdo na mě kvůli mé angličtině nebyl nepříjemný, všichni se snažili co nejvíce pomoci. A po návratu jsem si dokonce úspěšně složila FCE (*First Certificate in English*, standardizovaná jazyková zkouška, pozn red.).

Ameriko, díky za zážitky, doufám, že se zase vrátím. A pokud váháte, jestli jet, neváhejte a jeďte. Obohatíte sebe a spoustu lidí kolem,

je to neopakovatelná příležitost. Přeji hodně zdaru na misijní cestě!

Barbora Podroužková

HUSŮV DŮM

Knihkupectví v pražské Jungmannově ulici bude nově provozovat Biblion

Nový nájemce vzešel z výběrového řízení

Obchod v parteru církevního ústředí v pražské Jungmannově ulici, řadu let známý jako knihkupectví Kalich, bude od roku 2026 provozovat společnost Biblion.

Synodní rada v polovině roku 2025 vyhlásila soutěž na nového nájemce prostor poté, co se nepodařilo sjednat podmínky další spolupráce s dosavadním nájemcem. Podstatným kritériem výběru bylo zamýšlené oživení prostor a obsah, který souzní s posláním církve.

Projekt Biblionu ve výběrovém řízení zvítězil nejenom kvůli charakteristice záměru, ale současně předložil nejvýhodnější nabídku. Vedle provozu knihkupectví plánuje i kulturní akce, autorská čtení či vernisáže.

Dosavadní nájemce KALICH, nakladatelství a knihkupectví, s. r. o. nabídku v otevřeném výběrovém řízení nepodal, na přelomu tohoto roku by měl prodejnu opustit. Před otevřením knihkupectví Biblion proběhne několika-měsíční rekonstrukce a úprava pronajímaných prostor. ►

Z výnosů z pronájmu objektu chce Evangelická církev financovat jednak jeho nutné opravy, jednak i podporu nejrůznějších publikačních projektů, které v církvi vznikají.

Nakladatelství Biblion vzniklo v roce 2009 v souvislosti s vydáním moderního českého překladu Bible (tzv. Bible21). Specializuje se na vydávání duchovní literatury i dalších pu-

blikací s duchovním a humanitním přesahem. Mezi úspěšné tituly nakladatelství patří např. *Parabible* či série publikací o spiritualitě literárních osobností jako Karla Čapka, Ivana M. Jirouse, Bohumila Hrabala a dalších. Zakladatelem i současným šéfredaktorem je biblista a teolog Alexandr Flek.

Pět otázek pro Jana Andryška, ředitele nakladatelství Biblion

Jakou máte s knihkupectvím vizi? Jaké jsou vaše představy o využití prostor v Husově domě?

Jsme si dobře vědomi, že vstupujeme na místo s výrazným duchovním a kulturním významem – nejen pro české evangelíky. Převzít provoz nejstaršího fungujícího knihkupectví v Praze vnímáme nejen jako příležitost pro Biblion, ale také jako velkou výzvu a závazek. Chceme citlivě navázat na odkaz tohoto místa a dále jej rozvíjet. Chceme vytvořit živé místo s jasnou identitou, které zůstane domovem pro stávající zákazníky a zároveň bude reagovat na potřeby nových čtenářů a realitu dnešní doby.

Jaké aktivity pro zákazníky/čtenáře připravujete? Plánujete kromě prodeje knih i něco dalšího?

Dnešní čtenáři už nemají mnoho důvodů, proč se za knihou vydat do kamenné provozovny. Ještě donedávna mohli alespoň ušetřit na poštovním, ale i na to už velké e-shopy dokázaly zareagovat. My chceme nabídnout něco, co internet nenahradí – ten nejlepší zážitek z nakupování knih. Patří k němu útulné prostředí, vstřícní a znalí knihkupci, pestrý výběr titulů, možnost se na chvíli zastavit, začíst se – a dát si u toho třeba šálek dobrého čaje. Kromě toho chceme návštěvníky zvát i na zajímavé přednášky, setkání

s autory a další akce, které z knihkupectví udělají skutečně živé místo.

Jakou literaturu budete v knihkupectví nabízet? Přijdou si u vás na své např. zájemci o tradiční evangelickou literaturu?

Jádro nabídky bude tvořit literatura vycházející z široké protestantské tradice, doplněná o to nejzajímavější z židovsko-křesťanského myšlení. Do výběru bychom rádi zařadili také tematicky příbuznou společenskovední literaturu, kvalitní knihy pro děti, duchovní periodika a vybrané anglickojazyčné novinky výrazných duchovních autorů. Nechceme být archivem ani knihovnou, která má na skladě téměř vše, co kdy vyšlo. Stejně tak nechceme soupeřit s velkými e-shopy nebo antikvariáty. Naším cílem je nabídnout čerstvý, kurátorský výběr knih – jako když navštívíte dobrou galerii nebo oblíbený festival, kde víte, že někdo vkusně a s rozmyslem vybral to opravdu zajímavé.

Místo je výrazně spjato s tradicí evangelické literární produkce, v totožném prostoru více než 100 let fungovalo evangelické nakladatelství a knihkupectví Kalich. Budete to chtít nějak zohlednit?

Rádi bychom navázali tam, kde to půjde a kde se to potká s vizí Biblionu, totiž nabízet „duchovní literaturu pro 21. století“. Knihu vnímáme jako médium pro sdílení myšlenek

a Českobratrská církev evangelická vždy měla a má v tomto ohledu bohaté zdroje. Chceme do českého duchovního prostoru přinášet co nejvíce inspirativních hlasů, především, i když ne výlučně, těch protestantských. Chceme proto v knihkupectví dát prostor i titulům z domácích evangelických nakladatelství, jako jsou Eman, Mlýn a samozřejmě Kalich.

Jakým směrem se chcete s Biblionem dále rozvíjet? Jaké nové projekty aktuálně chystáte?

V posledních letech se nám podařilo vyprofilovat několik svébytných edic, které chceme dále rozvíjet. Jde např. o Malou edici klasiků, edici Dennodenně, neakade-

mické komentáře jednotlivých biblických knih z pera inspirativních osobností současnosti (J. Šrámková, M. C. Putna, P. Hošek aj.), edici Teodokaps (Hauerwas, Brueggemann, Williams aj.) a edici Teologie21 (Moltmann, McDaniel, Wright aj.). Připravujeme také v českém prostředí ojedinělé vydání Bible s rozsáhlým poznámkovým aparátem a pokračujeme také ve vydávání populární Bible21 v nejrůznějších podobách. Do budoucna plánujeme podcast o Bibli, rádi bychom mysleli také na dětské čtenáře. V příštím roce hostíme evropskou konferenci křesťanských nakladatelů a autorů. A máme ambici dlouhodobě a úspěšně provozovat staronové křesťanské knihkupectví v Praze.

připravila ARO, foto: archiv ÚCK

SPIRITUALITA

Společně na hlubinu

Ohlédnutí za letním cyklem křesťanských meditací

V rámci vikariátu jsme dostali za úkol připravit (či spoluutvářet) dvě letní týdenní akce. Na základě této iniciativy jsem se rozhodla nabídnout týdenní cyklus ranních a večerních setkání ke křesťanským meditacím dle bratra Maina, který v 60. letech 20. století otevřel křesťanské meditační středisko v Londýně a touto formou modlitby se dlouhodobě zabýval. Jeho pojetí křesťanské meditace na mě působilo srozumitelně, strukturovaně a ze všech křesťanských praxí nejvládněji.

Tyto křesťanské meditace mají misijní potenciál, se kterým jsem tuto aktivitu zamýšlela realizo-

vat. Avšak ukázalo se, že většina příchozích byla z pražského evangelického prostředí. Jen pár zcela nových příchozích přivedl báječný Josef Bartošek mladší, když otevřel dveře křesťanské meditace svým kamarádům, pro které to byla docela nová zkušenost s křesťanstvím i meditací.

Mé představy o průběhu týdenních meditací se lišily od reality, ale v mnohém skutečnost předčila původní vize. Prvotní snaha o setkávání se ráno a večer po celý týden s uzavřenou skupinou v počtu až šestnácti lidí se tak docela nenaplnila. Individualismus prosakuje na mnoha místech a ani naše křesťanské meditace se mu nevyhnuly. Přestože někteří lidé upustili od důsledného držení ranních ►

a večerních ztišení v podobě meditace dle Maina, podařilo se nám vytvořit intimní prostředí zhruba 12 lidí, kteří přicházeli dle vlastních časových možností.

Naše počty umožňovaly snadněji otevřenost k upřímnému sdílení prožívání a díky opakovanému pohoštění bratra faráře Bartoška jsme mnohdy naše každodenní duchovní ukotvení mohli rozvíjet při posezení u domácího bylinného čaje a všemožných vynikajících kulinářských výtvarů. Vnímám jako vítané, že se tento čas skrze vzájemnou důvěru rozvinul až k debatám o víře.

Setkání se konala ve vnitrobloku zahrady sboru Praha-Žižkov II. Zahrada, osvětlená ranním sluncem či svitem měsíce za večera, skýtala v srdci města lidskými kroky neposkvrněný prostor. Vzruchy, které přicházely, mnohdy nepocházely ze zahrady a někdy prověřovaly s pečlivostí naši trpělivost a jindy zase humor. Vybavuji si, jak se při jedné z večerních meditací ozval z jednoho z okolních bytů rázný znělý hlas: „Okamžitě si padejte vyčistit zuby!“ Jindy jsme se setkali s ranním deštěm a po chvíli setrvávání kdosi z účastnictva prohlásil, že ho déšť při meditaci vyrušuje – když jsme se potom tedy přesunuli do vnitřních připravených prostor druhé volby – spustily o patro výš vrtačky od sousedů.

Jedna účastnice mi s rozzářenýma očima sdělovala, že sdílí mé nadšení pro svíčky, a tak se ona i ostatní spontánně v dalších dnech zapojovali do příprav. Poklad našich setkání tkvěl v možnosti otvírat se rozvíjení blízkosti při společném objevování duchovní praxe. Mohli jsme sdílet, jak se naše křesťanská meditační zkušenost proměňovala a prohlubovala v čase.

Jeden příchozí dorazil na naše setkání neohlášeně. Později se ukázalo, že jde o člena z jednoho pražského sboru, který má dlouholetou zkušenost s touto formou usebrání a po skončení meditací mi přišel oznámit, že se mu setkání líbilo, a projevil zájem o to, aby naše pravidelná setkání pokračovala i na podzim. Za toto milé

postrčení a vlídná slova bych chtěla poděkovat nejen zmíněnému bratrovi, ale i všem ostatním účastníkům.

Jedna přívětivá účastnice zaslala tuto zpětnou vazbu: „Přijde mi super, že ses do organizování meditací pustila, a oceňuju tvé vedení, bylo to nenásilné, příjemné a moc pěkně strukturované, komornější skupina zase nabídla jiný rozměr.“

Samotné účastnictvo mě tedy povzbudilo k tomu tuto formu modlitby Maranatha (údajně první modlitbu Ježíšovu v původním aramejském jazyce) sdílet s dalšími lidmi. Na staršovstvu v evangelickém sboru v Praze-Uhřetěvesi, kde od října sloužím, jsme tedy dospěli prozatím k úvodnímu setkání, na němž se budeme zpočátku zabývat teoretickým pozadím křesťanské meditace dle bratra Maina. Je možné, že v budoucnu se budou odehrávat i další setkání ke křesťanské meditaci.

Pokud bych k tomuto tématu měla nabídnout literaturu, se kterou jsem se setkala v rámci spirituální teologie a vnímám ji jako přínosnou, byly by to tyto knihy – John Main: *Okamžik Krista – cestou meditace* a Laurence Freeman: *Křesťanská meditace*.

Johana Miriam Vorlová

KRABICE OD BOT

Sbírka dárků pro děti v nouzi i letos hledá dárce pro desetitisíce dětí

Patnáctý ročník charitativní akce odstartuje v polovině listopadu

Sbírku vánočních dárků pro děti, které vyrůstají v komplikovaném rodinném prostředí, připravuje Diakonie ČCE se svými partnery již po patnácté. Od malé iniciativy několika lidí vyrostla sbírka Krabice od bot v největší vánoční aktivitu pro děti v nouzi, díky které nalezne pod stromečkem svátečně zabalenou krabici více než 60 tisíc dětí a jejich rodin po celém Česku.

Kouzelná atmosféra Vánoc a radost z hraček, her i praktických dárků bohužel zdaleka nejsou samozřejmostí, řada rodin si kvůli tíživé finanční situaci nebo složitým poměrům nemůže dovolit ani skromnou nadílku. Těm pomáhá s vánočními dárky, shromážděnými od desítek tisíc štědrých dárců, sbírka Krabice od bot. Zapojit se může opravdu každý – rezervaci dárků otevře Diakonie ČCE v úterý 18. listopadu 2025 na novém webu krabiceodbot.cz.

Sbírka vánočních dárků Krabice od bot rozdává radost už patnáctým rokem a je vůbec největší akcí zaměřenou na pomoc dětem v nouzi.

Rezervace dárků začíná v úterý 18. listopadu, zabalené krabice pak mohou dárci přinést do několika stovek sběrných míst po celém Česku od pondělí 24. listopadu do pondělí 8. prosince.

Do sbírky se zapojí přibližně tisícovka dobrovolníků a organizací, kteří velmi dobře znají

potřeby rodin ve svém okolí a vytipují i ty, kteří pomoc naléhavě potřebují, ale nejsou v systému sociální pomoci.

V charitativní sbírce Krabice od bot se během dvou týdnů na přelomu listopadu a prosince každoročně shromáždí desítky tisíc dárků. „Zabalené krabice od bot přinášejí mladí i starší, jednotlivci i rodiny s dětmi, nebo třeba kolegyně a kolegové z práce. Mnozí dárce se zapojují každým rokem a v rodinách se společně nakupování a balení dárků pro děti z neutešeného prostředí už stalo součástí adventního období,“ přibližuje velkorysý dárce Dalibor Hála, mluvčí Diakonie ČCE, která celou sbírku organizuje. Stále častěji se zapojují také firmy a mnohé instituce, zkrátka všichni, kterým osud dětí ohrožených chudobou není lhostejný. „Odpoledne s balením dárků do sbírky Krabice od bot často pracovní týmy spojí se startem adventního období, které doprovází vánoční punč a cukroví i adventní hudba,“ popisuje atmosféru sounáležitosti Dalibor Hála.

Od pondělí 18. listopadu si mohou dárce online na webu sbírky zarezervovat, k jak staré dívce nebo chlapci by měla dárky naplněná krabice od bot směřovat, a zároveň si zvolí sběrné místo, kam v období mezi 24. listopadem a 8. prosincem krabici přinesou.

Největší úspěch u dětí mají dárky, které nejsou zcela anonymní. Darující mohou přiba-

lit vzkaz, fotografii nebo vlastnoručně kreslený obrázek. Cokoli, co dělá dárek osobnějším, pomůže dětem z rodin v těžké situaci pocítit, že se našel někdo, komu na nich záleží.

Vybrat ten správný dárek může být někdy oříšek. „Často se na nás obrací mnoho těch, kteří mají touhu darovat, s volbou dárku ale tápou. Abychom jim výběr usnadnili, připravili jsme nový web na adrese krabiceodbot.cz, který je ještě přehlednější a vedle podrobných informací k organizaci sbírky přináší i užitečné tipy pro nákup dárků. Já osobně se každý rok přimlouvám za výběr dárků pro náctileté chlapce, pro které máme vždy dárků nejméně,“ radí Dalibor Hála.

Sourozenci Áda (8) a Mára (10) vyrůstají v rodině, kde se počítá každá koruna. Už od šesti let tráví většinu volného času v nízkoprahovém Klubu pro děti a mládež, který se pro ně stal i druhým domovem – místem, kde nacházejí bezpečí, podporu i prostor pro hru a učení. Doma totiž nemají žádné hračky ani pomůcky do školy, chybí jim opora při zvládání škol-

ních povinností. „Ježíšek k nám nechodí. Už jsme se tolikrát stěhovali, že ani neví, kam nám má dárky přinést,“ odpověděli tetám na jejich otázku, zda se těší na Vánoce. Díky sbírce Krabice od bot najdou bratři každý rok pod stromečkem dárky právě v Klubu. A tak sbírka přináší nejen hračky a radost, ale i důležitý pocit, že na ně někdo myslí.

Vloni přišla na sběrné místo se svojí maminkou i pětiletá holčička, která krabici s dárky vyzdobila vlastní malůvkou. Podílela se i na jejím naplnění a pro stejně starou holčičku vybrala omalovánky, pastelky, panenku a oblíbené cukrovinky. Maminka přiznala, že tuto akci ráda využívá jako způsob výchovy dítěte tak, aby si vážilo toho, co má, a samo se umělo podělit s ostatními. Starší syn se také zapojil, ale již se svými spolužáky ze základní školy, kde je pro ně sbírka také příjemnou událostí, která děti učí štědrosti, solidaritě či spolupráci – někdy si jednu krabici zarezervovalo více dětí, a tak do ní přispěl každý z nich a společně tak vytvořili kompletní dar.

Podpořit děti a rodiny v nouzi mohou dárci nejen v předvánočním čase, ale během celého roku. Díky příspěvkům ve finanční sbírce může Diakonie ČCE dětem kdykoliv nadělit výlet se

školou, doučování nebo třeba místo v zájmovém kroužku.

Dalibor Hála, Diakonie ČCE, foto: Jakub Joachim

MLADÍ LIDÉ

Potřeba je zvědavost a trpělivost

S terapeutem Vojtěchem Betkou o ojedinělém programu pro teenagery

Diakonický program Stop Násilí poskytuje terapii násilným osobám. Před dvěma roky rozšířil svůj záběr o mladé lidi mezi dvanácti a osmnácti lety. I ti se dovedou chovat násilně, jak nás o tom v poslední době často a s chutí informují média. Lze těmto mladým lidem pomoci?

Pracujete s těmi, kdo násilí páchají.

Nezasloužily by si větší pozornost a péči spíše jejich oběti?

Programy pro oběti násilí u nás jsou a zaplatí pánbůh za to, i když by jich jistě mohlo být mnohem více. Programy pro lidi, kteří násilí způsobují – to je ale pole úplně neorané. I těmto lidem přitom jejich násilné chování komplikuje život a vztahy. Proto se snažíme působit též na ně.

Jak násilné chování chápete? Znamená to někomu fyzicky ublížit, nebo je ten výměř širší?

Násilnou osobu si obvykle představujeme jako někoho, kdo se pere. Existuje však mnoho dalších typů násilí. Nemusíte při něm vůbec používat ruce. Můžete agresivně mluvit, můžete být agresivní svým manipulativním jednáním. A pořádek je to ta samá věc. Nikoho sice neškrtnete, ale i tak můžete zranit.

Mají klienti v „teenterapii“ něco společného? Lze mluvit o typickém klientovi?

My se podle všeho nesetkáváme s reprezentativním vzorkem. Obrací se na nás totiž lidé, kteří mají potřebu svoje chování reflektovat a měnit ho. Náš program je dobrovolný. Dostanou se k nám tedy jen lidé, kteří mají zájem. Samozřejmě – leckdy jim je někým důrazně doporučeno, aby zájem měli. Ale nikdo jim účast v teenterapii nemůže nařídít. Když si pak s touto výhradou vybavím naši klientelu, vychází mi z toho velká pestrost. Pracujeme s lidmi z úplných rodin i z rodin, kde v minulosti došlo k rozvodu. Některým klientům je čerstvých dvanáct let, jiným líže paty plnoletost. Na to, abych mohl mluvit o typickém klientovi, je to příliš různorodé.

Kdo vašim klientům teenterapii doporučuje a proč?

Často pozorujeme podobný scénář. Dotyčný na někoho vztáhl ruku, někoho druhého diskvalifikoval či ponížil a provedl to způsobem, který už není společnost ochotná tolerovat. Začne se tím zabývat škola nebo třeba OSPOD (Orgán sociálně-právní ochrany dětí, pozn. red.). Od nich vzejde doporučení násilné chování řešit. Dotyčný se pak obrátí na nás. Zda do našeho programu nastoupí a jestli v něm skutečně vytrvá, však nakonec záleží na něm. To si někdy ►

musíme s institucemi vysvětlit, zejména s OS-POD – že jim například nebudeme hlásit nic o tom, jaké dotyčný dělá či nedělá pokroky. Možné by to bylo jen tehdy, pokud bychom uzavřeli trojstrannou dohodu mezi námi, OSPOD a klientem. Pak je možné učinit výjimku z pravidla. Tím pravidlem je dobrovolnost a diskret-nost.

Vojtěch Betka vystudoval etopedii (poruchy chování a emocí). Osmnáct let pracoval v adiktologických službách. Pět let pracuje v programu Stop násilí, nově vede tým terapeutů v rámci teenterapie. Také provozuje soukromou psychoterapeutickou praxi. Teenterapie je součástí programu Stop násilí. Ten nabízí terapii individuální, párovou a skupinovou pro osoby, které chtějí zodpovědně a nenásilně řešit konflikty a emočně náročné a zátěžové situace. Program spadá pod Středisko celostátních programů a služeb. www.teenterapie.cz
www.nasilivevztazich.cz

Znamená to odlišný způsob terapeutické práce například od programu Stop násilí pro dospělé násilné osoby, kterým může terapii nařídít soud?

Určitě. Můžu srovnávat, protože terapeuticky pracuji i v programu Stop násilí. Znáám vlastně tři kategorie klientů. Dospělé klienty, kteří přicházejí dobrovolně. Dospělé probační klienty, tedy ty, již mají terapii pod hrozbou trestu nařízenou soudem. A dobrovolné klienty teenagery. Každá kategorie si žádá jiný styl práce, do kterého se musím vpravit.

Jak se tyto styly liší?

Nejkomfortnější jsou pro mě dospělí klienti, kteří přicházejí o své vůli. Mluvíme o tom, co jim

terapie nabízí a co oni jsou schopni do terapie ze sebe vnést. Dochází k párování potřeb, dobře se pak pracuje. Probační klienti nebývají nastaveni na spolupráci. Často mě vnímají jako součást nepřátelské soudní mašinerie, která je trestá. Cítí se poníženi a dávají to najevo. Přijdou, posadí se a jako by říkali – tak se předvedl, ale hlavně mě nijak neměň. Musím pak přirozeně daleko víc investovat do toho, aby se dotyčný začal cítit bezpečně a byl ochoten navázat terapeutický vztah. Někdy se to podaří, pak se dají věci posouvat. Když se to nepodaří, probíhá terapie komplikovaněji. Je více edukativní, nácviková.

A terapie teenagerů?

Ta je také náročnější, i když jinak. Přijde, dejme tomu, dvanáctiletý člověk. Má zcela pochopitelné pochybnosti o tom, kde se to vlastně ocitl a co ten – v mém případě – skoro padesátiletý strejce, který před ním sedí, po něm bude chtít. Co si o tom všem má na první dobrou myslet? Musím také hodně investovat a přizpůsobit svůj styl chování a komunikace. Je třeba chytit linku, na které se potkáme. S tím je třeba si chvilku hrát.

Na čem se mohou potkat teenager a „padesátiletý strejce“?

Já říkám, že je dobré v sobě objevit vnitřní dítě a trochu si ho hýčkat. Také být zvědavý na to, čím ten mladý člověk žije, co ho zajímá, a pokusit se to propojit s tím svým vnitřním dvanáctiletým klukem. Zvědavost a trpělivost jsou podle mého základem každé terapie.

Dospělého ledasco z toho, čím žijí děti, autenticky nezajímá. Jak moc se vy sám musíte překonávat, když se potřebujete napojit na svět teenagerů?

Asi se moc překonávat nemusím. Když něčemu na první dobrou nerozumím, rád si to nechám vysvětlit a naslouchám. V terapii se to vyplatí. Nedávno jsem polovinu terapeutické hodiny strávil tím, že mi klient zaujatě vyprávěl o nějakém novém, skvělém japonském

Vojtěch Betka

animovaném seriálu. Líčil děj a najednou slyším, jak povídá – a tohle se vám úplně stydím říct. V tom seriálu viděl vizualizované téma pro něj citlivé, osobní, prožívané a komplikované. Hned jsem navázal. Nebýt ale té předchozí půlhodiny, tak se k tomu nedostaneme.

Násilné chování teenagerů vůči sobě navzájem. To teď hodně tematizují zpravodajské servery. Přibývá takových případů?

To je otázka spíš na sociologa. Já nemám data, která bych mohl porovnat. A ani nevím, k čemu by mi v mé práci taková informace byla.

Přibývá podnětů, které mohou násilné chování spouštět?

Násilí je dnes víc legitimizované. Na to zase člověk nemusí být sociolog, aby to postřehl. Jak vypadalo mediálně zobrazované násilí za mého dětství? Byly to filmy s Vinnnetouem. Teď je toho výrazně víc. Problém pak může být identifikace. Ideálně se má mladý člověk identifikovat s osobnostmi, se kterými se setkává v bezpečném prostředí, například ve zdravě fungující rodině. Mimo jiné tam odpozoruje i práci s agresivitou.

Vidí, jak se zlobí tatínek, jak se zlobí maminka, jak to může být transparentní, nepotlačované a zároveň pojaté tak, aby to nebylo ničivé a ubližující. Zjistí, že je možné se zlobit, a zároveň pochopí, že za projevy naší zloby neseme odpovědnost, nemůžeme se zlobit jakkoliv. Nešťastné je, když mladý člověk vedle sebe žádnou takovou formativní osobnost, se kterou by se mohl identifikovat, nemá. Může se pak identifikovat s lidmi, kteří ukazují jinou podobu agrese, odpoutanou od zodpovědnosti. V mediálním prostoru je takových lidí víc než dost.

Podle čeho poznáte, že teenterapie proběhla úspěšně?

Pro mě je úspěch, když dotyčný vytrvá až do konce. Nabízíme totiž velký nadstandard. Rok terapie zdarma se specialisty s psychoterapeutickým vzděláním a delší praxí. Za rok se toho dá za těchto podmínek opravdu hodně odpracovat, dopřát lidem náhled, úlevu, porozumění sobě samému. Kdo projde celým rokem, nemá samozřejmě vyhráno, ale kus práce na sobě odvedl. A to úspěch je.

Adam Šůra

SLOVO

***Pravda vítězí, i když
načas poražena bývá.***

(Modlitba za domov,
kostel sv. Jana
Nepomuckého, Praha,
28. 10. 2025.)

foto:
ekumenickarada.cz

Romové nejsou na zbožná slova, potřebují cítit přijetí

Rozhovor s romským výpomocným kazatelem Pavlem Sivákem

Pavel Sivák vyrostl jako adoptovaný hoch v evangelické rodině v Rýmařově. Dědeček Jan Sláma byl farář a Pavel dodnes používá jeho talár. Vystudoval postupně královéhradeckou misijní školu a Husitskou teologickou fakultu, kterou před deseti lety absolvoval bakalářskou promoci. Od té doby občas káže ve sborech Pražského seniorátu. Před rokem byl ordinován výpomocným kazatelem Českobratrské církve evangelické. Pavel má docela normální hobby a zaměstnání – rád vaří a výsledky prezentuje na internetu. Živí se jako ostraha na kamerovém systému. Jeho příběh je přesto výjimečný: Pavel je Rom, který slouží jako kazatel v neromských evangelických sborech.

Jaké to bylo, vyrůstat za komunistů v evangelické rodině na severní Moravě jako Rom?

Jako romské postižené dítě z dětského domova jsem byl při zápisu do školy automaticky zařazen do zvláštní školy. Nicméně mamince Janě se podařil „husarský kousek“ a po ročním odkladu jsem tak mohl v Rýmařově nastoupit do základní školy.

Vzpomínám si, jak jsme se jednou vrátili z návštěvy v Telecím a později se ukázalo, že měli doma odposlouchávací zařízení – štěnici. Maminka měla tehdy strach, že bychom mohli být taky odposloucháváni, a protože před námi, už náctiletými, rodiče nic netajili, velmi citlivé informace o svých známých z evangelických bri-

gád padesátých let nám říkali jen při nahlas puštěném rádiu.

Adoptivní bratr Petr Sláma byl sice na studia ETF v Praze přijat, stejně jako Ondřej na brněnskou lékařskou fakultu, ale maminka to odnesla výpovědí z rýmařovského gymnázia s doživotním zákazem kdekoli učit. No a já jsem tak nějak proplouval. Neříkám, že mě na Václavském náměstí v Praze nebo na olomouckém nádraží policisté několikrát nezastavili – ale to bylo proto, že jsem při kulhání budil dojem opilého.

Pavel Sivák

Jak tě ovlivnila výchova v evangelické rodině?

Jak už jsi zmínil, před více než rokem jsem byl ordinován ke službě Slova a svátostí jako výpomocný kazatel ČCE. Ale takové rozhodnutí musí člověk udělat sám – Pán Bůh nikoho nenutí.

v taláru (uprostřed)

V mém životě byli tři Boží poslové: Slámovi, kteří mě seznámili s Bohem; mládežníci Dana Drápala z Manin, díky nimž jsem Bohu odevzdal své srdce; a má bývalá manželka Zuzka, která mě přiměla ke studiu teologie.

Jaké to bylo vyrůstat jako Rom, ale mimo romskou komunitu?

Vlastně jsem rád, že jsem vyrůstal mimo romskou komunitu. I když jsem se díky Petrovu romskému spolužákovi Aleši (Pepíkovi) Ištoku s místní romskou komunitou v Rýmařově stýkal a s některými jsme dodnes v kontaktu na sociálních sítích.

Vnímáš jsi někdy, že se pohybuješ „mezi dvěma světy“ – romským a neromským?

Ano, a velmi dobře. Asi nejvíc se to projevilo, když jsem na konci devadesátých let pracoval na královéhradeckém okresním úřadě jako romský poradce. Neromové měli přede mnou úctu, ale mnozí moji romští klienti mi dávali jasně najevo, že k nim nepatřím, a tudíž jejich problémům nemůžu rozumět.

Jak ses dostal k víře a k církvi?

Vnímám to jako Boží nabídku vydat mu své srdce i život – v osmnácti letech na jedné z letních brigád v Herlíkovicích mi ji zprostředko-

vali mládežníci ze sboru Na Maninách. Letniční tomu říkají znovuzrození. Rýmařovský bratr jáhen Jan Trnka mě pokřtil a konfirmoval, ale tehdy jsem ještě nevnímал, že křtem a konfirmací patřím do nějaké církve.

Kdy jsi poprvé dostal chuť se postavit za kazatelnu?

Omlouvám se, že to zní trochu narcisticky, ale bylo to po mém prvním čteném kázání v Rýmařově.

Co tě přivedlo ke službě kazatele?

Vděčnost Bohu.

Teologii jsi vystudoval až ve zralém věku. Co tě k tomu vedlo?

Ke studiu mě přivedla má tehdejší, militantně nevěřící manželka Zuzka. Zeptala se: „A když tě baví teologie, co kdybys ji studoval? Třeba na husitské teologické fakultě – tu prý udělá každý.“

Jaké to bylo studovat teologii jako Rom?

Na konci třetího semestru jsem měl chuť studium vzdát. Ale jeden profesor, kterého považuji za Božího posla, mě povzbudil: „Aby bylo vidět, že i Rom dokáže získat akademický titul.“ A já se do studia naplno zakousl.

Jak dlouho jsi usiloval stát se kazatelem v Českobratrské církvi evangelické?

Můj dobrý Hospodin mě chtěl vyučit pokoře – a to trvalo víc než dvacet let. Dva roky na Biblické misijní škole, jáhenské zkoušky, vikariát bez dekretu volitelnosti, pět let studia na Husitské fakultě, další roky příprav, a nakonec ordinace výpomocného kazatele. Nebyla to moje vytrvalost, ale Boží trpělivost.

Jak se cítíš jako romský kazatel v evangelické církvi, kde Romů není mnoho?

Jako kazatel si své romství nepřipouštím. Ale možná jsou sbory, které jsou hrdé, že u nich káže Rom. Při kázání cítím hrdost, že mohu pokračovat v odkazu Ondry Kováče, prvního romského faráře naší církve.

Jak tě přijímají lidé ve sborech, kde občas kážeš?

Velmi vstřícně. Pomáhá i to, že s mnohými faráři mám osobní vztahy – třeba Marek Zikmund je můj švagr, Tomáše Juna znám z Předhradí a Petr Pivoňka z Brandýsa je dlouholetý přítel.

Vnímáš, že církev má Romům co nabídnout – a naopak, že Romové mohou obohatit církev?

Církev může Romům nabídnout víru v Boha, který člověka neopustí v žádné situaci. A Ro-

mové mohou církev obohatit svou bezprostředností a živým prožíváním bohoslužby.

Setkáváš se s předsudky – i uvnitř církve?

Ano. Od společnosti jsem si zvykl, ale když v některých sborech slyšíš, že Afroameričana by přijali, ale Roma ne – to opravdu bolí.

Co by mohla církev udělat pro to, aby byla Romům otevřenější?

Institute jako taková asi nic – ale lidé v ní mohou mnoho. Romové nejsou na zbožná slova, potřebují cítit přijetí, jistotu, že jsou doma a mohou se opřít o společenství.

Propojuje se ti tvé civilní zaměstnání a kazatelská služba?

Trochu. Když vidím lidi pachtící se s plnými vozíky a vedle nich bezdomovce, který si schovává párky pod kabát, mám chuť mu je zaplatit. Vaření mám rád – vedu cyklus „Vaříme s Lutherem“. Luther asi vařit neuměl, ale jeho žena Kateřina byla vyhlášená kuchařka!

Co pro tebe znamená vztah k Bohu dnes – po dlouhé cestě víry?

Jistotu, že jsem na nic nezůstal sám. Že i když věci nedopadnou podle mých představ, Bůh má pro mě připravené východisko.

připravil Mikuláš Vymětal, foto: archiv P. Slámy

UPOUTÁVKA

Církev jako louka, park i zahrada

Máte někdy pocit, že tradiční sbory a nové misijní projekty stojí proti sobě? Že si spíš konkurují, přetahují lidi a vlastně si navzájem nerozumí? Pokud i vy stojíte před obtížnou volbou mezi uchováním starého a pěstováním nového, kniha *Mixed Ecology: Inhabi-*

ting An Integrated Church (Smíšená ekologie: Jak zabydlet propojenou církev) je přesně pro vás.

Její autor, Ed Olsworth-Peter, je duchovní Church of England, průkopník a učitel na Teologické koleji sv. Melita. Zve nás, abychom ►

přestali uvažovat v kategoriích „bud/anebo“. Místo toho nabízí obraz Boží krajiny, v níž má své nezastupitelné místo pečlivě udržovaná „venkovská zahrada“ (tradiční sbor), „městský park“ (nově založený nízkoprahový sbor) i „divoká louka“ (průkopnické místo).

Olsworth-Peter a jeho partneři v rozhovoru – kniha je protkána postřehy řady dalších lidí – vysvětlují, proč je obraz krajiny mnohem lepší než dříve používané označení „smíšená ekonomika“ (*mixed economy*). Zatímco ekonomika s sebou nese odkazy na podnikání, rozpočty a soupeření, ekologie nabízí představu organického, živého prostoru. V přírodě (i v církvi) je rozmanitost vnímána jako prospěšná a nezbytná součást života, nikoli jako hrozba. Různé druhy mohou prosperovat společně a celé životní (či církevní)

prostředí je díky jejich rozmanitosti zdravější a odolnější.

Tato kniha, plná živých přirovnání, přehledných diagramů a praktické moudrosti, je užitečnou pomůckou pro všechny (anglicky mluvící) kazatele, presbytery i aktivní členy sborů. Přináší hlubší pochopení teologické podstaty průkopnické cesty, na niž se v současné době vydává i Českobratrská církev evangelická. Kniha Eda Olsworth-Petera je nadějeplným průvodcem, který ukazuje, jak může církev znovuoživit svou jednotu v rozmanitosti a zdravě růst v propojeném a vzájemně se podporujícím ekosystému.

Olsworth-Peter, Ed: Mixed Ecology. Inhabiting an Integrated Church. SPCK Publishing, Londýn

2024, 176 s.

Adam Csukás

ROZHOVOR S PRÁVNÍČKOU A PUBLICISTKOU ŠÁRKOU HOMFRAY

Žena není „domácí spotřebič“

O objektivitě (nejen) žen, třetí směně a humoru, který přestal být vtipný

Po staletí bývá kategorie krásy spojována především se ženami. Ženský vzhled podléhá ve společnosti častějšímu a leckdy i přísnějšímu hodnocení. Zcela nepokrytě to dělají např. různé soutěže krásy. Osobnost a schopnosti ženy pak zůstávají ve stínu jejích tělesných proporcí, oblečení nebo kosmetické úpravy. Společenský tlak na „dokonalé tělo“ však není jen otázkou estetiky, ale i moci. Touto mlčky přijímanou normou přispíváme k jevu zvanému objektivitě. Co se za tímto pojmem skrývá a jak se projevuje? Nejen o tom jsme mluvili s právníčkou a publicistkou Šárkou Homfray.

Mohla byste na úvod stručně vysvětlit, co vlastně pojem objektivitě znamená a jak se projevuje?

Objektivitě znamená, že z živého člověka uděláme v podstatě předmět. Redukujeme ho na určitou jeho vlastnost nebo funkci. U žen se často setkáváme s jejich přirovnáváním k určitým předmětům, zejména v takových rádobách bonmotech začínajících slovy „Dobrá žena je jako auto/strom/květina“ apod. Můžeme se setkat i s objektivitě vizuální, ženy jsou často zejména v reklamách zobrazovány jen jako části těla, typicky jejich hrudník. Chybí vyobrazení celého člověka.

Proč je vlastně objektivitě problematická? Je možné říct, co je její příčinou?

Příčinu a zároveň problém bychom mohli vyjádřit dvěma slovy – nerovnováha moci. Příčiny objektifikace žen spočívají v historicky zakořeněných mocenských nerovnostech a stereotypy, které ženy redukuje na tělesné objekty určené k hodnocení a spotřebě. Posilují je média, reklama a popkultura, jež udržují nerealistické ideály krásy a hodnotí ženy primárně podle vzhledu. Tím se reprodukuje systém, v němž je ženské tělo klíčovým nositelem společenské hodnoty.

Existují výzkumy nebo data, která potvrzují, že jako společnost přísněji hodnotíme ženský vzhled než mužský?

A pokud ano – proč tomu tak je?

Existuje celá řada takových výzkumů, u nás i v zahraničí. Zajímavé je, že vzhled ale posuzujeme u žen přísněji i tam, kde s danou funkcí vůbec nesouvisí, například v politice. Kromě výše popsaných stereotypů tady hraje roli i to, že na vyšší podíl žen ve veřejné sféře stále ještě nejsme zvyklí.

Objektifikace bývá často spojována se sexualitou. Dá se o ní hovořit i mimo tuto oblast – třeba v rodinném životě?

Mám na mysli takové situace, kdy se od ženy očekává, že se bude zkrátka jen usmívat nebo bude „milá“...

Musím bohužel říci, že na objektifikaci žen v domácnosti je postavená i velká část „humoru“, který má u nás stále ještě tradici z dob televizních estrád. V takových vtipech se odráží nejen otázka vzhledu ženy, ale i to, jak je schopná vykonávat jednotlivé „funkce“, od úklidu, vaření, péče o domácnost až po tzv. „manželské povinnosti“ – jako by žena byla jen domácí spotřebič.

Jsou cílem objektifikace pouze ženy? Můžeme o něčem takovém hovořit i u mužů?

O objektifikaci můžeme mluvit u každé marginalizované skupiny, byť se její projevy liší, u některých skupin lze i dnes hovořit o jejich de-

humanizaci. Muži se mohou s něčím takovým setkat tehdy, pokud v nějakém ohledu nenaplnují společensky stereotypní představy o tom, kdo je „správný chlap“.

Přispívají k objektifikaci nějak i samotné ženy (např. tím, že přejímají společenské stereotypy o vzhledu)?

Jistě, celá řada žen praktikuje něco jako zvnitřnělou misogynii. Nejde ani tak o úzkostné lpění na svém vlastním vzhledu, ale zkusme si do této škatulky zařadit například sousedky, které kriticky hodnotí oblečení nebo stav domácnosti některé jiné ženy z dané ulice.

Šárka Homfray vystudovala právo a právní vědu na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze a genderová studia na Fakultě humanitních studií. V letech 2009–2015 působila jako legislativec na ministerstvu dopravy, dlouhodobě spolupracovala také s ministerstvem práce a sociálních věcí jako expertka pro podporu sociálního dialogu. Od r. 2023 působí jako místopředsedkyně Odborového svazu státních orgánů. Věnuje se zejména pracovnímu a služebnímu právu, zabývá se mimo jiné nerovným zacházením a diskriminací, genderovými aspekty práva a světa práce. Je autorkou knih *Proč jsme tak naštvané?* (2023) a *Pay Gap: kratší konec provazu* (2024), která získala cenu Magnesia Litera v kategorii publicistiky.

Co mohou ženy dělat v situaci, kdy jsou objektifikovány? Jak na to mohou reagovat?

Mohou se proti tomu ohradit, pokud je to v dané situaci možné. V případě hloupých vtípů poměrně dobře fungují věty typu „Já tomu nerozumím, co je na tom vtipného, můžeš mi to prosím vysvětlit?“

Šárka Homfray

Ve své knize *Proč jsme tak naštvané?* popisujete koncept tzv. třetí směny. Můžete vysvětlit, o co jde?

S tímto konceptem přišla v závěru minulého století Naomi Wolf. Po první (placené) a druhé (péče o domácnost) směně přichází třetí – čas, energie a peníze věnované kontrole těla, diety, kosmetice a stárnutí. Tato „směna“ je důsledkem kulturního tlaku a nástrojem udržování nerovnosti mezi ženami a muži a vynořila se v reakci na vyšší zastoupení žen zejména v byznysovém světě.

Jak byste popsala ženy, které se vědomě (záměrně) vůči objektifikaci nevymezují? Může některým ženám současný stav systému/společnosti vyhovovat, nebo je to jen iluze?

Pro tyto ženy máme řadu nelichotivých označení. (*úsměv*) Některým ženám současný stav nepochybně vyhovuje. Pokud je to výsledkem jejich individuální volby a nastavení, není důvod proti tomu něco namítat. Existují ženy, které ale „přítakávají patriarchátu“ pro zcela jednoznačný osobní zisk, včetně politického kapitálu. Příklady takových političek najdeme po celém světě, včetně našeho Senátu.

Co můžeme jako členové/členky společnosti nebo různých komunit (např. církve) dělat pro zlepšení situace?

Nejdůležitějším předpokladem je otevřená mysl a také empatické naslouchání. Pokud druhému člověku něco vadí, neměli bychom to bagatelizovat, ať už s poukazem na humor nebo na tradici. Vnímání toho, co je nepříjemné, se postupně proměňuje, stejně jako schopnost lidí vyjádřit, co jim vadí. Například mladé ženy si nenechají líbit spoustu věcí, které ještě generace jejich matek mlčky snášela. A každá komunita v tomto může být nápomocná, zejména pokud si i dobře zreflektuje svoje vlastní vnitřní nastavení.

Proměňuje se podle vás vnímání objektifikace žen? A jak si v tomto ohledu stojíme v Česku ve srovnání s jinými evropskými zeměmi?

V některých ohledech bychom mohli říci, že jsme „pozadu“, například za severoevropskými zeměmi. Ale i u nás se postupně nálada a úroveň diskuze mění. Bohužel ani nám se nevyhýbají jakési protiproudy, které bychom mohli vidět například u příklonu mladých chlapců a mužů k tzv. manosféře, tedy k prostředí, ve kterém se k ženám opět přistupuje jako k podřadným bytostem.

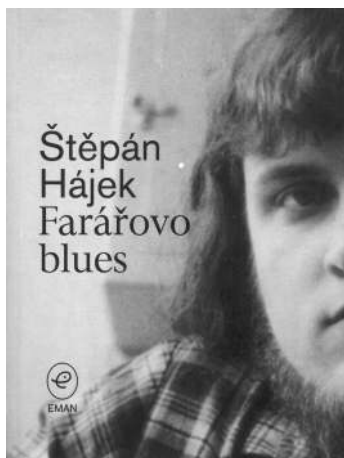
připravila **ARo**, foto: archiv Friedrich Ebert
Stiftung

Evangelium (ne)všednosti

Péčí nakladatelství Eman vyšla v průběhu letošního roku pozoruhodná publikace evangelického faráře Štěpána Hájka s názvem *Farářovo blues*. Jedná se o mnohovrstevnatý průřez Hájkovou literární tvorbou – od básní přes dramatické texty až po povídky či kázání z let 1980–2024.

V textech se odrážejí různé životní etapy, kterými autor procházel – od vysokoškolských let a působení v hudební skupině Líd! & Velík přes farářování na Vysočině, působení v redakci časopisu *Protestant* až po brněnské období, kde v letech 2006–2020 pořádal netradiční bohoslužby v Desertu.

Jednotlivé části jsou řazeny chronologicky, výjimku představuje úvodní text „Poslední leč“ (2024), který je záznamem Hájkova posledního kázání coby faráře evangelického sboru v brněnských Husovicích.

Právě s jeho posledním kazatelským působitěm je spjatá i samotná geneze knihy. Impuls k jejímu vydání totiž dali členové sboru, v němž autor posledních 25 let sloužil. Jako netradiční

dar k autorovu odchodu do výslužby přislíbili Husovičtí pokrýt finanční náklady spojené s přípravou publikace.

Ve sborníku se objevují jak texty známé (např. ze zpěvníku *Svíta* či časopisu *Protestant*, blogu *Farář Sauvignon*), tak i texty dosud nepublikované (oddíl „Na přelomu“). Ke „Svíta“ odkazuje i samotný název knihy, který je převzatý ze stejnojmenné písně.

Poezie z období počátku 80. let má proměnlivou kvalitu, podává však autentické a silné svědectví o tom, co pro svobodomyšlného a hloubavého člověka znamenalo prožívat mladá léta v totalitním Československu. Tisnivost života v období socialistické nesvobody zde není salónním uměleckým gestem, ale realitou, kterou autor popisuje až s lapidární autenticitou (*Proč se kolem fary / fízl za tmy plazí? / A proč z běžných blbců / stávají se vrazi*). Tu zažíval nejen samotný autor, ale především řada jeho přátel a blízkých pohybujících se v prostředí undergroundu a disentu.

Právě z undergroundu Hájek výrazově i tematicky nejvýrazněji čerpá, mezi důležitými inspiračními zdroji nelze opomenout osobnost Svatopluka Karáska. S tím Hájka spojuje i částečně obdobná zkušenost s nátlakem ze strany státního aparátu. Na rozdíl od Karáska, kterému propojení s undergroundem „vyneslo“ několikaměsíční vězení, komunisté Hájkovi znepřijemňovali život méně nápadným okopáváním kotníků, např. odmítnutím souhlasu k výkonu duchovenské služby, který dostal až se zpožděním.

Podobně jako Karásek staví i Štěpán Hájek své básnické texty na formální jednoduchosti, civilním jazyce a údernosti sdělení. Zdánlivě jednoduchá „message“ však pod vrstvou obyčejnosti skrývá košaté teologické podhoubí ►

a odhaluje – ač někdy palčivé, přesto ryzí – poznání o lidském životě i Bohu.

Oproti Karáskovi ale v jeho textech znatelněji vystupuje do popředí existenciální rovina. Z této úzkosti vyrůstají útvary na pomezí úpělité modlitby a blasfemie, autor sahá po expresivnějších, někdy až přímo vulgárních výrazech (*Synu boží / co ti do nás / ve sračkách tu tonem po pás / Život samý vřed a hnís / tak se seber a hned zmiz!*). V této básnické poloze má blíže k I. M. Jiřousovi (Magorovi) – srov. *Magorovy labutí písně* (1985): *Víš ty Bože vůbec o mně, / žes mě zavřel v tomhle domě? / Vzpomeneš si někdy na mě, / jak tu sedím v hnojné jámě?*

Kromě Sváti Karáska a I. M. Jiřouse ve svých textech Štěpán Hájek explicitně odkazuje i k dalším osobnostem československého disentu 70. a 80. let jako Ivanu Medkovi, Egonu Bondymu, Janu Litomiskému či Janu „Pupkovi“ a Líze Svobodovým, s některými z nichž se Hájek přímo znal.

Jedním z výrazných rysů jeho textů je odtahitý postoj k autoritám, a to především těm vynuceným nebo až příliš automatickým – ať už jde o církevního tajemníka, zbytnělý církevní establishment či pojetí faráře jako „důstojného pána“. Snad jde o způsob, jak se vymanit z předem daných struktur. V úvahu je třeba vzít i skutečnost, že sám Hájek pochází z významné evangelické rodiny – jeho otec a prastrýc byli synodní senioři ČCE. Je tedy možné se domnívat, že jde o jeho cestu, jak se s rodinnou historií vyrovnat.

Hájek chytře revoltuje i proti dalším věcem, které omezují svobodu druhých nebo něco takového propagují, jako například báseň „Skinheadi pozor“, ve které sarkasticky varuje příslušníky této extremistické popkultury, jejichž typickým znakem je oholená hlava, před růstem vlasů. Téma vynuceného řádu zase zpracovává kratičké drama (tzv. aktovka) „Stoupenci kultu“, které se odehrává na nudistické pláži.

Může se zdát, že autor tepe všechno okolo sebe – nevyhýbá se však ani sebekritice (*básníkem nebudu / farářem špatně / Mozek mi funguje / přibližle zvrtně*) či pochybování o sobě samém. To ovšem neznamená, že má celá kniha bluesové ladění; autor se nevyhýbá ani humoru.

Za pozornost stojí dramatické texty, které mezi poezií a kázáními nejsou tolik nápadné – a mohly by se na první pohled dokonce zdát spíš literárním experimentem. K divadlu má však Hájek dlouhodobě blízko, stál například u zrodu divadelních festivalů Parrésia a Husovický dvorek, má také pedagogickou zkušenost z JAMU, kde vyučoval interpretaci biblických textů. Dramata, která povětšinou zpracovávají velmi všední, až banální děj (např. cestující jedoucí v metru z jedné stanice do druhé), mají blízko k absurdnímu dramatu havlovského střihu.

Z pozdější doby pocházejí povětšinou prozaické texty, např. kázání anebo krátké glosy a sloupky publikované v letech 2006–2009 pod pseudonymem „Farář Sauvignon“ na internetovém blogu Lidových novin.

Kniha *Farářovo blues* je cenným a autentickým svědectvím o životě jednoho (ne)obyčejného faráře. V jeho příběhu se zrcadlí celoživotní snaha žít a předávat evangelium pravdivě – bez velkých gest a frází, zato s opravdovostí, která se dotýká nitra člověka. Je neokázalým monumentem jeho celoživotnímu a velmi pestrému dílu nejen na poli literární tvorby. I přesto, že se jedná o knihu bilanční, byla by škoda, kdybychom ji četli jen jako ohlédnutí za minulostí, protože myšlenky Štěpána Hájka jsou stále živé a aktuální.

Hájek, Štěpán: Farářovo blues. Praha, Eman 2025, 263 s.

Adéla Rozbořilová

K zešílení krásnej svět

Český spisovatel Bohumil Hrabal se kdysi účastnil adventního setkání na evangelické faře v Libici nad Cidlinou. Poté, co místnost naplnily plačtivé tóny rozladěného klavíru a falešného zpěvu shromážděných farníků, rozvinul Hrabal pozoruhodnou úvahu o kráse.

S humorem sobě vlastním poznamenal, že Ježíš, kterého přivolávaly společně zpívané písně, by se ve dveřích fary nejspíš zastavil a nevstoupil. Proč? Protože to, co se farní místností ozývalo, nebylo krásné. Ježíš je podle Hrabala „krásnej mládenec a líbeznej mladej muž“. Způsob, kterým ho věřící zvou mezi sebe, by tomu měl odpovídat.

Hrabal tehdy na libické faře vyslovil myšlenku, kterou pozorní čtenáři znají z jeho literárních děl. Ježíš je v Hrabalových prózách „krasavec“, „půvabnej mladík urostlý postavy“, „sportovec a atlet“ nebo „jinoch, kterej naplňuje antickéj ideál krásy“.

Ano, nápadným znakem Hrabalova Ježíše je... krása. Ale pozor, to není jen nějaký rozpustilý vtíp. Hrabal byl hluboce přesvědčen, že krása „pozdvihuje člověka k nebesům“. Ten, který přišel, aby pozdvihoval oči lidí k nebi, nemohl nebýt krásný...

Hrabal ale nemá na mysli jen krásu, kterou vidí oči. Ano, miloval krásného Ježíše svatých obrazů a barokních kaplí, už jako dítě se těšil na nedělní cestu do kostela, kde býval „oslněnej krásou“.

Ale častěji mluví o jiné kráse. O spanilé kráse svačínářky Jarmilky, která má jen polovinu zubů. O neodolatelném šarmu přiopilého Hanťy, když vrávoravě kráčí pražskými ulicemi.

O oslnivé nádheře strýce Pepina, o kterém zlí jazykové tvrdili, že je to obecní blázen.

Jak můžou být obyčejné věci krásné? Jak mohou být oškliví lidé krásní? Je to v očích. „Ten svět je stejně k zešílení krásnej, ne, že by byl, ale já ho tak vidím,“ říká moudrý blázen strýc Pepin. Je třeba hledět na svět „diamantovým očkem fantazie,“ píše Hrabal, pak se nejobyčejnější událost mění v zázrak. Je třeba se dívat „posunutým okem rabína z Belzu, který vidí na druhou stranu věcí“.

Když se člověk kolem sebe dívá zamilovanými očima, tak se z všedního dne stává slavnost. V tom je podle Hrabala podstata umění: „Každej se mění v básníka, když píše milostný dopisy, jen si vzpomeňte,“ říká na besedách s čtenáři. „A spisovatel se od ostatních lidí liší jen tím, že v milostný korespondenci pokračuje celý život. A že zamilované pohled rozšiřuje z milovaný bytosti na celý svět.“

Je to v očích. Strýc Pepin byl válečný veterán, viděl strašné, kruté a odporné věci, stejně jako ostatní vojáci první světové války. Když říká, že „svět je stejně k zešílení krásnej“, je to spíš vyznání než konstatování. Hned v další větě přece dodává: „Ne, že by byl, ale já ho tak vidím.“ V tom „ale“ je slyšet tvrdohlavé odhodlání. Ano, je to vlastně taky vzdor! Vidět svět jako „k zešílení krásnej“ je rozhodnutí. Je to tvůrčí čin, takový, který je možné každodenně opakovat.

Tak nějak o kráse přemýšlí jurodivý strýc Pepin. Tak nějak o ní mluví jeho literárně nadaný synovec, veliký český spisovatel, který v polovině osmdesátých let navštěvoval evangelickou faru v Libici nad Cidlinou...

Pavel Hošek, teolog a spisovatel

Plný kostel. Slavnostní bohoslužba při příležitosti zahájení akademického roku na Evangelické teologické fakultě UK, Praha, kostel sv. Martina ve zdi, 12. 10. 2025.)

foto: ARO

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

REDAKČNÍ RADA

Šéfredaktorka:

Adéla Rozbořilová

Jazyková redaktorka:

Ester Karásková

Členové: Pavel Hanych, Jiří

Hoblík, Jiří Hofman, Jana

Hofmanová, Ondřej Kolář, Lenka

Ridzoňová, Martin Sabo, Adam

Šůra

NA OBÁLCE

foto: František Plzák

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

Uzávěrka prosincového čísla

ČB 12/2025 je 23. 11. 2025.

BANKOVNÍ SPOJENÍ:

číslo účtu: 179521067/0300

IBAN: CZ93

03000000000179521067

DISTRIBUCE PRO

ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ

elektronicky a ve zvukové

podobě: Diakonie ČCE,

Klimentská 18, 110 05

Praha 1, tel.: 222 316 306,

732 324 956

e-mail: szp@scps.diakonie.cz

TISKNE

OPUS v.d.i.

Janáčkovo nábřeží 1075/27

150 00 Praha 5

ČASOPIS

(ev. č. MK ČR E810), vychází 12x

ročně, jednotlivá čísla 45 Kč

roční předplatné 450 Kč

do zahraničí 1300 Kč

Informace o předplatném podá,

objednávky rozšiřuje

(i do zahraničí) redakce.

ADRESA REDAKCE

Jungmannova 9, p. p. 466,

111 21 Praha 1,

tel.: 224 999 236,

e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,

Facebook: Český bratr,

instagram.com/ceskybratr

www.ceskybratr.cz

- audioverze

- řazení podle rubrik

- verze v PDF ke stažení

ISSN 1211-6793

V letošním roce se věnujeme tematickému cyklu s názvem Tělo a víra.

Spouštíme přihlašování

na Evangelickou teologickou fakultu
Univerzity Karlovy!

Univerzita
Karlova

Přihlášky přijímáme do 31. března 2026!

Bakalářské programy

- Sociální a pastorační práce
- Teologie křesťanských tradic
- Evangelická teologie
- Protestant Theology

Magisterské programy

- Komunitní krizová a pastorační práce – Diakonia
- Evangelická teologie

- www.etf.cuni.cz
- [@etfunikarlova](https://www.facebook.com/etfunikarlova)
- [@etf_unikarlova](https://www.instagram.com/etf_unikarlova)

**Evangelická teologická
fakulta**
Univerzita Karlova

15. ročník Krabice od bot 24. 11. – 8. 12. 2025

Každé dítě si zaslouží dárek

www.krabiceodbot.cz

Krabice
od bot

Diakonie